

R O M Ȃ N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚII UNITE

HOTĂRÂREA nr. 5
Ședința din 05 decembrie 2025

1. Sub președinția doamnei judecător Lia Savonea, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție,

2. Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, în conformitate cu dispozițiile art. 27 lit. b) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, s-a întrunit pentru sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului de constituționalitate, înainte de promulgare, asupra *Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu (PL-x nr. 522/2025)*.

3. Sesizarea este legitimată constituțional de dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României și de prevederile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care prevăd dreptul Înaltei Curți de Casație și Justiție de a sesiza Curtea Constituțională pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

4. Din totalul de 112 judecători în funcție, au fost prezenți 102 judecători.

5. În urma dezbaterilor, deliberând, Secțiile Unite au hotărât să fie sesizată Curtea Constituțională cu privire la neconstituționalitatea *Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu (PL-x nr. 522/2025)* în raport de prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) și alin. (5), art. 16 alin. (1), art. 114, art. 124 alin. (3), art. 147 alin. (4) și 148 alin. (2) și alin. (4).

I. Motive de neconstituționalitate extrinseci:

Încălcarea art. 114 din Constituție, în sensul lipsei urgenței

Contrar normelor de tehnică legislativă, a standardelor de bună reglementare și cu încălcarea jurisprudenței Curții Constituționale, expunerea

de motive care însoțește proiectul de act normativ nu oferă o justificare reală pentru modalitatea de adoptare a legii propusă de Guvern.

6. Astfel, procedura angajării răspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege trebuie să se refere la o situație care, fără a fi extraordinară, necesită o rezolvare ce nu poate fi amânată.

7. În Decizia nr. 28 din 29 ianuarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 165 din 28 februarie 2020, Curtea Constituțională atrage atenția asupra consecințelor grave pe care le poate avea această procedură, „întrucât proiectul de lege propus într-o asemenea procedură poate fi adoptat fără dezbateri, fără explicații, Guvernul putând respinge pur și simplu orice amendament”.

8. Chiar dacă posibilitatea angajării răspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege nu este supusă niciunei condiții, oportunitatea fiind la aprecierea Guvernului, acest lucru nu poate fi absolut, ci trebuie avut în vedere că, într-o serie de decizii vizând interpretarea art. 114 din Constituție (a se vedea, inter alia, Decizia nr. 1655 din 28 decembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 51 din 20 ianuarie 2011 sau Decizia nr. 29 din 29 ianuarie 2020, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 128 din 19 februarie 2020) Curtea Constituțională a statuat asupra condițiilor ce trebuie îndeplinite cumulativ pentru ca Guvernul să își poată angaja răspunderea: „1) existența unei urgențe în adoptarea măsurilor conținute în legea asupra căreia Guvernul și-a angajat răspunderea; 2) necesitatea ca reglementarea în cauză să fie adoptată cu maximă celeritate; 3) importanța domeniului reglementat; 4) aplicarea imediată a legii în cauză”.

9. Or, legea de față vizează măsuri pe termen lung, fără a exista elemente noi față de situația existentă la momentul adoptării Legii nr. 282/2023 care să justifice intervenția legislativă imediată. Așa cum a menționat și Consiliul legislativ în avizul său negativ, prin asumarea răspunderii asupra acestui proiect de lege, fără exhibarea unei argumentații în fapt și în drept, se încalcă rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, nefiind îndeplinite condițiile impuse de art. 114 din Constituția României pentru recurgerea la această modalitate de legislație.

10. În raport cu statuările Curții Constituționale, Guvernul României nu avea deschisă posibilitatea constituțională de a modifica regimul juridic al pensiilor de serviciu ale magistraților pe calea angajării răspunderii, câtă vreme nu era îndeplinită condiția referitoare la existența unei urgențe în adoptarea măsurilor conținute în legea asupra căreia Guvernul și-a angajat răspunderea, având în vedere următoarele:

11. Guvernul României a susținut faptul că la elaborarea proiectului de lege a avut în vedere decizia Comisiei Europene privind suspendarea parțială a plăților către România, respectiv a unei sume de 869 milioane de euro, ce urma a fi alocată României ca urmare a Planului Național de Redresare și Reziliență, cerința Comisiei Europene vizând respectarea condițiilor menționate în Jalonul 215, dificultățile economice pe care le traversează România, precum și reconfigurarea pensiilor de serviciu în sensul asigurării exigențelor de echitate între toți beneficiarii de pensii

plătite din fondurile publice, cât și ralierea acestor pensii la principiul contributivității.

12. Or, niciunul din considerentele menționate nu poate justifica în realitate caracterul urgent al măsurilor ce se intenționează a fi adoptate pe calea angajării răspunderii guvernamentale.

I.1 Invocarea condiționalităților impuse de Planul Național de Redresare și Reziliență

13. Expunerea de motive face referire la conținutul Deciziei nr. 3490 din 28 mai 2025, potrivit căruia, pentru Jalonul 215 este suspendată plata sumei de 213 milioane euro, diferența de până la suma de 869 milioane fiind reținută pentru neîndeplinirea condițiilor referitoare la Jalonul 444, respectiv Jalonul 121, al căror conținut nu face obiect de legiferare prin prezenta lege.

14. În această decizie, Comisia Europeană a condiționat Jalonul 215, în principal, de soluția de impozitare, nu de condițiile de pensionare ale magistraților.

15. Această concluzie are în vedere faptul că după intrarea în vigoare a Legii nr. 282/2023 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, prin care au fost revizuite condițiile de acordare a pensiilor de serviciu, cât și procedura de impozitare a acestora, România a fost evaluată pozitiv, Comisia Europeană apreciind îndeplinit Jalonul 215 din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență.

16. Contrar celor susținute de inițiatorul proiectului de lege, Comisia Europeană nu a criticat dispozițiile ce vizează condițiile de pensionare, astfel cum acestea au fost reconfigurate prin actul normativ anterior precizat, confirmând, practic, reglementarea adoptată.

17. Prin urmare, demararea unei noi evaluări a obiectivului 215 de către Comisia Europeană nu a avut în vedere condițiile de pensionare a personalului plătit din fondurile publice, aceasta fiind declanșată de declararea ca neconstituțională a dispozițiilor privind impozitarea progresivă a pensiilor, de către Curtea Constituțională.

18. Subsecvent Deciziei nr. 724 din 19 decembrie 2024 a instanței de contencios constituțional și a faptului că prevederile vizând impozitarea pensiilor nu mai puteau fi puse în aplicare de către Guvern, Comisia Europeană a revenit asupra evaluării inițiale, apreciind că obiectivul din Jalonul 215 nu mai poate fi considerat îndeplinit în limitele recomandate.

19. Cu toate acestea, s-a apreciat că au fost îndeplinite măsurile incluse în reformă privind intrarea în vigoare a unui nou cadru legislativ pentru revizuirea pensiilor speciale și alinierea lor la principiul contributivității, dar cu respectarea jurisprudenței Curții Constituționale a României, fiind menționate progresele substanțiale făcute prin Legea nr. 282/2023 și validate, ca fiind în acord cu

obiectivele generale ale reformei, o rată de înlocuire de 80% pentru magistrați, în condițiile în care Guvernul urmează să aibă în vedere că, la reajustarea procentului aferent venitului obținut, care nu îl poate depăși pe cel obținut în perioada de contribuție, trebuie să țină cont de prevederile deciziilor Curții Constituționale.

20. În urma acestei decizii a instanței de contencios constituțional s-a intervenit legislativ, Codul fiscal fiind modificat prin Legea nr. 141/2025, în vigoare de la 1 august 2025. Această intervenție a avut drept efect taxarea suplimentară a veniturilor din pensii prin aplicarea, pentru partea care depășește 3000 lei, atât a impozitului de 10%, cât și a contribuției de asigurări sociale de sănătate de 10%, impactul asupra cuantumului net al pensiilor de serviciu fiind similar aplicării impozitării reglementate prin Legea nr. 282/2023. Practic, prin această taxare suplimentară, cuantumul pensiilor de serviciu a revenit la un nivel similar celui rezultat urmare a impozitării progresive stabilite prin Legea nr. 282/2023.

21. În consecință, aceste măsuri de corecție ce au vizat efectele Deciziei nr. 724/2024 a Curții Constituționale au tranșat pozitiv criticile Comisiei Europene.

22. Prin urmare, intervenția Guvernului asupra condițiilor de pensionare a magistraților nu are la bază recomandări sau critici din partea Comisiei Europene, neexistând o justificare în acest sens.

23. În atare condiții, legea prin care se reiterează modificarea de substanță a sistemului pensiilor de serviciu exclusiv pentru magistrați nu vizează în realitate cerințe impuse de Comisia Europeană, motivele avute în vedere fiind unele construite artificial, nesuținute de argumente obiective sau de echitate socială.

24. Deși Jalonul 215 din PNRR vizează expres diminuarea cheltuielilor aferente tuturor pensiilor de serviciu, fără afectarea standardului de protecție impus de deciziile Curții Constituționale în ceea ce privește pensiile magistraților, proiectul adoptat de către Guvern nu implică modificarea întregului regim al pensiilor de serviciu, ci se limitează exclusiv la categoria magistraților, deși, potrivit unor statistici prezentate public, cuantumul pensiilor magistraților reprezintă doar 8,35% din totalul pensiilor de serviciu din România.

25. Prin urmare, așa-zisa reformă a pensiilor magistraților nu are în vedere criterii obiective care să vizeze reducerea cheltuielilor cu toate pensiile de serviciu, motivele expuse prin nota de fundamentare neavând legătură cu cerințele Comisiei Europene.

26. În concluzie, lipsa unei legături reale între argumentul invocat de Guvern privind necesitatea închiderii jalonului PNRR privind reforma în domeniul pensiilor de serviciu, pe de o parte, și conținutul normativ al legii, pe de altă parte, este evidențiată de faptul că, deși elementul cheie în evaluarea realizată de Comisia Europeană este reprezentat de soluția de impozitare pentru toate categoriile de pensii de serviciu, iar nu de condițiile de pensionare prevăzute de legislația privind statutul magistraților (Legea nr. 282/2023 fiind considerată satisfăcătoare pentru îndeplinirea Jalonului 215), intervenția Guvernului le-a vizat exclusiv pe cele din domeniul justiției. Or, această împrejurare nu face altceva decât să demonstreze lipsa

caracterului urgent al măsurii legislative impuse de Guvern, în condițiile în care nu este deloc clar de ce pentru restul pensiilor de serviciu ar fi posibilă temporizarea intervenției legislative (până în prezent nefiind demarată nicio intervenție legislativă sub acest aspect), iar pentru pensiile de serviciu din justiție este necesară declanșarea unei proceduri legislative cu caracter excepțional, prin care se derogă de la reperatele stabilite de instanța de contencios constituțional. În acest sens, se constată că acest aspect a fost analizat deja de Curtea Constituțională în Decizia nr. 467/2023, prin care s-a statuat că „Jalonul nr. 215 privind reforma sistemului public de pensii face parte din Planul național de redresare și reziliență (PNRR) partea 2, componenta 8 Reforma fiscală și reforma pensiilor, care, în contextul problematicei pensiilor de serviciu, menționează necesitatea legiferării „luând în considerare și jurisprudența Curții Constituționale“.

27. Or, reglementările propuse nu numai că nu au nicio justificare din perspectiva vreunei cerințe a Comisiei Europene, dar, în egală măsură, se constituie într-o veritabilă nesocotire a jurisprudenței Curții Constituționale referitoare la statutul judecătorilor și procurorilor.

28. Susținem această critică întrucât aspectele menționate nu au fost analizate prin Decizia nr.479/2025 a Curții Constituționale.

29. Prin această decizie a fost analizată respectarea condițiilor extrinseci cu privire la legea anterioară declarată neconstituțională și care, ulterior, a fost respinsă în Parlament. Or, criticile de față se referă la o cu totul altă lege, context în care trebuie avute în vedere împrejurările diferite referitoare la termenul de îndeplinire a Jalonului 215 din PNRR.

30. Totodată, potrivit par. 203, penultima teză din decizie, (...) ”Securitatea juridică nu respinge evoluțiile legislative, chiar dacă acestea sunt rezultatul unor modificări succesive ale legilor, din contră, le permite cu condiția ca acestea să nu aibă o succesiune rapidă în timp și să nu vădească un element arbitrar sau să pună în pericol drepturile sau libertățile fundamentale ori standarde, principii, valori constituționale (...)” Or, această condiție nu a mai fost analizată în decizie, întrucât ea se referea la respectarea valorilor și principiilor constituționale, integrate criticilor intrinseci (de exemplu, independența justiției), iar potrivit paragrafului 253 criticile intrinseci nu au mai fost examinate.

I.2 Invocarea argumentelor referitoare la condițiile economice

31. Argumentele invocate în legătură cu **situația economică dificilă** în care se află la acest moment Statul român nu sunt, nici ele, de natură să justifice urgența legii, având în vedere faptul că, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, o motivare bazată pe argumente de natură economică „*ar putea acredita ideea unei urgențe a măsurilor în cauză și a necesității de adoptare cu celeritate a modificărilor legislative dacă ar fi însoțită și de o fundamentare, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă*” (paragraful 38 al Deciziei Curții Constituționale nr. 29/2020).

32. Potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr.24/2000, evaluarea preliminară a impactului proiectelor de lege presupune identificarea și analizarea efectelor economice, sociale, de mediu, legislative și bugetare pe care le produc reglementările propuse. Or, în expunere nu rezultă că elaborarea proiectului a fost precedată de documentarea și analiza științifică a realităților economico-sociale care urmează a fi reglementate, astfel cum se menționează și în avizul Consiliului Legislativ.

33. Expunerea de motive nu conține nicio informație cu privire la impactul financiar asupra bugetului consolidat pe termen scurt sau lung, sau cu privire la veniturile și cheltuielile rezultate din aplicarea soluțiilor legislative preconizate.

34. Or, o astfel de fundamentare ar fi fost necesară cu atât mai mult cu cât, din „Expunerea de motive” nu se înțelege cu claritate în ce fel „cea mai amplă creștere produsă în ultimii 30 de ani” a deficitului bugetar, comparativ cu anul anterior, a fost generată de pensiile de serviciu ale magistraților, în condițiile în care cifrele indicate în cuprinsul expunerii sunt aferente anului 2024, an în care nici pensiile și nici salariile din sistemul de justiție nu au înregistrat vreo creștere comparativ cu cele stabilite pentru anul 2023.

35. Astfel fiind, referirea generică la *„majorarea abruptă a cheltuielilor bugetare exprimate ca procent în PIB, creștere de la 40,6 la 43,5 la sută (...) generat inclusiv de pensii și salarii”*, nu poate fi invocată drept argument al caracterului urgent al legii, câtă vreme, pe de o parte, așa cum s-a arătat, pensiile și salariile din justiție nu au crescut în anul 2024, iar, pe de altă parte, o creștere a pensiilor și salariilor altor categorii de bugetari nu poate justifica măsura legislativă de față (și, cu atât mai puțin, urgența ei).

36. Intervenția propusă nu argumentează motivele care au stat la baza unui proiect ce vizează exclusiv categoria profesională a magistraților, mai ales, în condițiile în care această categorie profesională este singura a cărei pensie de serviciu beneficiază de protecție constituțională.

37. Având în vedere pe de o parte, faptul că impactul bugetar produs de plata pensiilor de serviciu ale magistraților, comparativ cu restul pensiilor de serviciu ale bugetarilor, este unul nesemnificativ, iar pe de altă parte, că doar categoria personalului din justiție este afectată de această lege (nici o altă categorie nefiind vizată de această intervenție legislativă), motivul privind situația economică dificilă în care se află România constituie doar un pretext pentru o măsură discreționară, fără nicio consecință benefică asupra bugetului de pensii.

38. Nici susținerea conform căreia noua lege urmărește îndreptarea unei inechități ce afectează sistemul de pensii nu este credibilă, în condițiile în care aceasta generează la rândul său o serie de inechități.

39. Pe de o parte, acesta vizează exclusiv categoria profesională a magistraților, iar nu pe toți destinatarii pensiilor de serviciu, iar pe de altă parte, generează o situație care frizează absurdul.

40. Astfel, legea impune pentru pensiile din sistemul judiciar un quantum de 55% din baza de calcul (obținută prin raportare la media veniturilor brute din ultimele 60 luni), dar nu mai mult de 70% din venitul net din ultima lună de activitate. În realitate, prin această măsură quantumul pensiei magistraților se reduce sub nivelul celui din sistemul public, în condițiile în care pentru restul categoriilor, beneficiari de pensii de serviciu, quantumul pensiei este stabilit la 65% din baza de calcul, fără a putea depăși 100% din venitul net.

41. Pe lângă această consecință, se adaugă și înăsprirea pentru magistrați a condițiilor de pensionare.

42. Practic, prin această măsură, motivată doar formal, fără a avea la bază argumente temeinice și fundamentate legal, contrar art. 1 alin. (5) din Constituție și jurisprudenței Curții Constituționale, categoria profesională a magistraților este exclusă din rândul beneficiarilor pensiei de serviciu.

II. Motive de neconstituționalitate intrinsecă:

II.1 Neconstituționalitatea legii, ca o consecință a nerespectării normelor de tehnică legislativă [încălcarea art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție]

43. Pronunțându-se asupra relevanței constituționale a normelor de tehnică legislativă în cadrul controlului de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a statuat că „respectarea prevederilor Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative se constituie într-un veritabil criteriu de constituționalitate” (Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 123 din 19 februarie 2014; Decizia nr. 17 din 21 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 79 din 30 ianuarie 2015, Decizia nr. 22 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 160 din 2 martie 2016).

44. Necesitatea respectării normelor de tehnică legislativă a fost în mod constant circumscrisă de Curtea Constituțională rigorilor atrase de prevederile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) „România este stat de drept [...]”, precum și în art. 1 alin. (5), „În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie” (a se vedea, *inter alia*, Decizia nr. 104 din 6 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 446 din 29 mai 2018, par. 74).

II.1.a) Legea încalcă cerințele de claritate și precizie. Sub aspectul clarității, dispozițiile criticate sunt, în principal, următoarele:

45. i) **Art. I - pct. 1, pct. 2 și pct. 4**, [cu referire la alineatele (1), (3) și (4) ale art. 211 din Legea nr. 303/2022)], **Art. III – pct. 1, pct. 2** [cu referire la alineatele (1) și (2) ale articolului 68⁵ din Legea nr. 567/2004], **Art. IV** [cu referire la alin. (2) al art. 29 din Legea nr. 361/2023 privind personalul Curții Constituționale], **art. V**

alin. (5) lit. h) –p) și alin. (7) – care includ în cuprinsul lor o noțiune nouă, „vechime totală în muncă”, neconsacrată legislativ și care, nefiind definită nici în cuprinsul legii, permite interpretări multiple, de natură să îi împiedice pe subiecții de drept vizați de reglementare să își previzioneze într-o manieră clară situația, sub aspectul vocației la pensia de serviciu.

46. Potrivit regulilor impuse de Legea nr. 24/2000, dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ care îl instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă destinată lexicului respectiv și devine obligatorie pentru actele normative din aceleași materii [art. 37 alin. (2) din Legea nr. 24/2000]. Cerința unității terminologice, reglementată de art. 37 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 se aplică, așadar, nu doar în ceea ce privește dispozițiile aceluiași act normativ, dar și în ceea ce privește celelalte acte normative care aparțin aceleiași materii. În general, unitatea terminologică trebuie asigurată în raport cu legislația în vigoare.

47. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a sancționat utilizarea în conținutul actelor normative a unor termeni diferiți de cei specifici materiei reglementate, apreciind că această abatere de la cerințele de tehnică legislativă este de natură să genereze o lipsă de claritate, precizie și previzibilitate a normei. Prin Decizia nr. 603 din 6 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 845 din 13 noiembrie 2015, Curtea Constituțională a stabilit, în esență, că atunci când o normă nou-adoptată se raportează la noțiuni specifice unei anumite ramuri de drept (în cauză, o normă de drept penal se raporta la noțiuni specifice dreptului civil) *„trebuie să o facă prin utilizarea unor termeni și noțiuni ale dreptului pozitiv, iar nu prin recurgera fără o motivare justă, la termeni și noțiuni autonome, atunci când situația normativă nu o impune”* (paragraful 20 al deciziei).

48. Încălcând această regulă, legiuitorul a ales să utilizeze în cuprinsul legii un termen care nu este prevăzut de legislația în vigoare. Astfel, noțiunea de „vechime totală în muncă” nu este definită în cuprinsul legii și nici nu sunt prezentate elemente în baza cărora să poată fi determinată. Acest aspect conduce la neclaritatea normei, câtă vreme Legea nr. 303/2022, în forma actuală, folosește noțiunile de „vechime în muncă”, „vechime în funcție”, „vechime în specialitate” și „vechime în magistratură”, iar noțiunea de „vechime în muncă” are înțeles diferit în cuprinsul normelor care ar putea constitui dreptul comun (Codul muncii sau Legea nr. 360/2023). Astfel, *Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii se referă exclusiv la vechimea în muncă, care include perioade necontributive și perioade asimilate stagiului de cotizare sau cele lucrate anterior datei de 1 aprilie 2001, fiind astfel indisolubil legată de conceptul de contributivitate; Codul muncii reglementează vechimea în muncă ca fiind activitatea prestată în temeiul unui contract individual de muncă.*

49. Neclaritatea generată de utilizarea acestui termen autonom este de natură să ridice serioase probleme în practica judiciară ulterioară și chiar să conducă la restrângerea dreptului la pensie, atâta vreme cât interpretarea noțiunii de „vechime totală în muncă”, în sensul rezultat din legislația din domeniul pensiilor din sistemul

public, ar putea fi, de exemplu, inclusiv în sensul înlăturării din calculul aferent îndeplinirii acestei condiții de deschidere a dreptului la pensie a perioadelor în care persoanele vizate de lege au contribuit în sistemele de pensii neintegrate (de ex. avocații).

50. ii) Art. V alin. (3) – sintagma „data pensionării” este neclară, creatoare de confuzii, înțelesul acesteia fiind imposibil de lămurit pe calea simplei interpretări judiciare

51. Astfel, în condițiile în care „data pensionării” nu este indicată expres de lege, ca în cazul pensiilor reglementate de legea generală (a se vedea Anexa nr. 4 la Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii) ea devine o variabilă, determinarea ei certă urmând să fie realizată abia după coroborarea tuturor condițiilor legale de pensionare. Or, reglementând ipotezele derogatorii de la una din condițiile de pensionare (cerința vechimii totale în funcție), prin raportare la „data pensionării” – ca element de calcul care nu poate fi determinat decât ulterior configurării certe a tuturor condițiilor impuse pentru nașterea dreptului la pensionare – legiuitorul a construit, practic, o soluție legislativă improprie din punct de vedere logico-juridic, bazată pe un raționament de tip circular (*petitio principii*).

52. În acest fel, legea încalcă cerința reglementată de art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000, potrivit căreia: „(4) *Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce.*”

53. Consecința directă a acestei încălcări a normei de tehnică legislativă este, evident, în planul dificultății de interpretare, norma ajungând să ofere variante multiple ale înțelesului și aplicării sale practice.

54. Pentru exemplificare, pentru o persoană care a devenit judecător în anul 2009, după ce anterior a fost 5 ani avocat, sunt posibile următoarele variante de calcul:

1. dacă se consideră „data pensionării” ca fiind data în care persoana împlinește vechimea minimă de 20 de ani pe care trebuie să o aibă doar ca judecător (care se obține prin scăderea din vechimea generală de 25 de ani a celor maxim 5 ani care se pot valorifica), atunci la anul 2009 se adaugă 20 de ani, rezultând că „data pensionării” este **2029**, și, întrucât acest an se încadrează la lit. b), această persoană valorifică **4 ani** din avocatură, cu consecința că se va pensiona în anul **2030**

2. dacă se consideră „data pensionării” ca fiind anul în care persoana împlinește vechimea generală de 25 de ani, atunci la anul 2009 se adaugă 25 de ani, rezultând că „data pensionării” este **2034**, și, întrucât acest an se încadrează la lit. e), persoana valorifică **1 an** din avocatură, cu consecința că se va pensiona în anul **2033**.

3. dacă se consideră „data pensionării” ca fiind anul în care persoana împlinește vechimea de 25 de ani în funcție, calculată prin raportare la perioada asimilată în limita plafonului aplicabil, atunci rezultă că „data pensionării” este

2031, dată la care persoana va realiza o vechime efectivă în funcție de 22 de ani, la care se adaugă **3 ani** de vechime asimilată, fiind incidentă ipoteza de la lit. c).

55. În consecință, această persoană s-ar putea pensiona:

1. fie, în temeiul lit. b), în anul **2030**, cu o vechime de 4 ani ca avocat și de 21 de ani doar ca judecător,

2. fie, în temeiul lit. e), în anul **2033**, cu o vechime de 1 an ca avocat și de 24 de ani doar ca judecător.

3. fie, în temeiul lit. c), în anul **2031**, cu o vechime de 3 ani ca avocat și de 22 de ani doar ca judecător.

56. În aceste condiții, neclaritatea textului este, în mod evident, una care depășește marja normală și necesară a gradului de generalitate și imprecizie pe care o normă îl poate avea pentru a-și păstra suplețea, neclaritatea sa fiind una de natură să îi vicieze, la nivel constituțional, forța juridică.

II.1.b) Legea încalcă cerințele de predictibilitate, afectând principiul securității juridice, corelat cu componenta instituțională a independenței justiției

57. Art. 26 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 24/2000 prevede că: „*Proiectul de act normativ trebuie să cuprindă soluții legislative pentru situații tranzitorii, în cazul în care prin noua reglementare sunt afectate raporturi sau situații juridice născute sub vechea reglementare, dar care nu și-au produs în întregime efectele până la data intrării în vigoare a noii reglementări*”.

58. Art. 54 din aceeași lege prevede că: „(1) *Dispozițiile tranzitorii cuprind măsurile ce se instituie cu privire la derularea raporturilor juridice născute în temeiul vechii reglementări care urmează să fie înlocuită de noul act normativ. (2) Dispozițiile tranzitorii trebuie să asigure, pe o perioadă determinată, corelarea celor două reglementări, astfel încât punerea în aplicare a noului act normativ să decurgă firesc și să evite retroactivitatea acestuia sau conflictul între norme succesive.*”

59. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că respectarea art. 26 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 24/2000 - referitoare la dispozițiile tranzitorii - concură la asigurarea unei legislații ce respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare [Decizia nr. 845 din 18 noiembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 500 din 13 mai 2021, paragraful 101,]. Având în vedere că legiuitorul nu a însoțit modificările aduse legii de norme tranzitorii exprese, menite să asigure previzibilitate și certitudine modului de conformare la noile cerințe legale, în lipsa elementelor de circumstanțiere menționate mai sus, precum și a unui termen rezonabil în care destinatarii normelor să se adapteze noilor prescripții legale, în scopul asigurării continuității în activitatea economică, instanța constituțională a constatat că legea

astfel modificată a fost adoptată cu încălcarea principiului securității juridice și a principiului legalității, consacrate de art. 1 alin. (5) din Constituție [Decizia nr. 846/2020, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 59 din 19 ianuarie 2021, paragraful 43; Decizia nr. 467/2023, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 727 din 07 august 2023].

60. Curtea Constituțională a intervenit ori de câte ori a constatat lipsa unor dispoziții tranzitorii care să permită o trecere armonioasă de la o reglementare la alta, sancționând deficiențele – unele redacționale sau de concepție, de natură să determine, pe de o parte, o anumită inconsistență și incongruență la nivelul concepției de ansamblu a legii, iar, pe de altă parte, să afecteze securitatea juridică prin promovarea unor norme intertemporale cărora le lipsește raționalitatea în realizarea trecerii la noile reglementări (a se vedea, inter alia, Decizia Curții Constituționale nr. 467/2023 sau Decizia Curții Constituționale nr. 402/2024, citate anterior).

61. Deși Curtea Constituțională a statuat chiar prin Decizia nr. 479/2025 faptul că pot fi acceptate proceduri/regimuri și, implicit, condiții diferite de pensionare prin efectul unor acte normative succesive, acestea nu pot fi înțelese ca instituind norme derogatorii de la principiile constituționale, inclusiv cele referitoare la independența justiției, egalitate și nediscriminare (a se vedea paragraful 203, penultima teză).

62. Cu alte cuvinte, chiar dacă este adevărat că modificarea regimului de pensionare poate fi acceptată în anumite condiții, actul normativ prin care se instituie o astfel de măsură trebuie să se situeze în limite legale și să respecte condițiile de constituționalitate.

63. Prin urmare, fără a nega dreptul legiuitorului de a modifica regimuri juridice preexistente, reiterăm neîndeplinirea de către acesta a obligației de a stabili prin norme tranzitorii reale și efective o aplicare etapizată a noilor condiții și criterii de acordare a pensiei de serviciu, în condițiile în care acesta a creat un **sistem de eșalonare** a aplicării condițiilor de pensionare necorelat, neclar și nerezonabil, aspect cu atât mai grav cu cât, chiar în privința modului de eșalonare a aplicării condițiilor de dobândire a dreptului la pensia de serviciu, Curtea Constituțională îl sancționase nu cu mult timp înainte, indicându-i, totodată, prin Decizia nr. 467/2023, reperele clare de urmat pentru realizarea unei eșalonări corecte din punct de vedere constituțional.

64. Aceste repere, legiuitorul a ales, însă, să le ignore din nou, cu încălcarea dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, sub următoarele aspecte:

i) Eșalonarea privind vârsta de pensionare

65. În paragraful 125 al Deciziei Curții Constituționale nr. 467/2023, Curtea a arătat, în esență, că introducerea unei condiții **privind vârsta standard de pensionare** impune o obligație corelativă a legiuitorului, aceea de a identifica o soluție legislativă rațională care să permită trecerea treptată și firească la noul sistem, fără să fie afectate securitatea juridică și previzibilitatea normativă. Această

obligatie derivă din principiul securității juridice, principiu de rang constituțional prevăzut de art. 1 alin. (5) din Constituție. În același paragraf, Curtea Constituțională a indicat și reperele pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru a putea realiza o eșalonare care să corespundă, din punct de vedere constituțional, rigorilor impuse de principiul securității juridice, indicându-i acestuia, drept model, soluția aplicată în legislația cu caracter general din domeniul pensiilor: „ori de câte ori legiuitorul a crescut vârsta de pensionare în domeniul pensiilor a făcut-o într-un răstimp suficient de lung, astfel încât să nu afecteze securitatea juridică și încrederea cetățenilor în actul de legiferare (spre exemplu, creșterea într-un interval temporal de 15 ani a vârstei standard de pensionare pentru bărbați cu 3 ani, respectiv creșterea într-un interval temporal de 20 ani a vârstei standard de pensionare pentru femei cu 5 ani).”

66. Cu toate că, pentru a se conforma acestei cerințe, legiuitorul a adoptat soluția stabilită prin art. IV din Legea nr. 282/2023 (potrivit căreia, începând cu anul 2024 pentru obținerea dreptului la pensia de serviciu magistrații sunt ținute de îndeplinirea condiției de vârstă de cel puțin 47 de ani și 4 luni, vârsta de pensionare crescând cu câte 4 luni în fiecare an calendaristic până la atingerea vârstei de pensionare de 60 de ani), după doar doi ani, acesta a revenit și a stabilit atât o creștere la 65 de ani a vârstei standard, dar și o eșalonare care adaugă în fiecare an o creștere cu 1 an a vârstei minime de pensionare.

67. Astfel, la un interval foarte scurt de la adoptarea Legii nr. 282/2023 - care a remediat din punct de vedere constituțional lipsa din reglementarea inițial adoptată de Parlament a unei eșalonări rezonabile, legiuitorul a renunțat la respectiva eșalonare și a introdus una nouă, mult mai restrictivă, și care, în contextul general al reglementării, este de natură să conducă la încălcarea principiului securității raporturilor juridice prin raportare la principiul independenței justiției, în condițiile în care noul mecanism instituit de legiuitor se îndepărtează semnificativ de la exigențele stabilite de instanța de contencios constituțional în par. 117, 123-126 din Decizia nr. 467/2023.

68. În plus, această etapizare are doar o aparență tranzitorie, întrucât, pentru cei mai mulți dintre magistrații în funcție, vârsta de pensionare se ridică direct la 65 de ani, soluție contrară considerentelor Deciziei Curții Constituționale nr. 467/2023, care impune necesitatea unei creșteri graduale și raționale a condițiilor necesare accesării dreptului la pensie. Or, prin efectul cumulat al majorării vârstei de pensionare și al eliminării integrale a vechimii asimilate din 2035 (după ce, până la această dată, se reduc la fiecare 2 ani, câte un an din vechimea asimilată), numai o categorie restrânsă de persoane ar putea beneficia de o veritabilă etapizare. O tranziție firească spre noile condiții ar trebui să includă în mod real și efectiv toți magistrații aflați în funcție, cu atât mai mult cu cât aceștia, la momentul intrării în profesie, în baza unei legislații constante de peste două decenii, și-au format o așteptare legitimă privind stabilitatea acestei componente esențiale a statutului lor.

69. Astfel cum rezultă din situația prezentată în avizul Consiliului Superior al Magistraturii, pe care o preluăm în prezenta sesizare, sub imperiul noii reglementări

propuse, prin efectul conjugat al creșterii vârstei de pensionare cu 17 ani (de la 48 ani la 65 ani, câte 1 an în fiecare an până în anul 2041) și eliminarea completă a vechimilor asimilate până în anul 2035 (prin diminuarea la fiecare 2 ani cu câte un an a vechimii asimilate recunoscute), un procent de peste 45% dintre judecătorii și procurorii în funcție nu beneficiază de nicio etapizare, vârsta de pensionare crescând brusc la 65 ani, iar pentru un procent de aproximativ 21% dintre magistrați tranziția este doar formală, vârsta de pensionare crescând brusc la peste 60 ani.

70. Conform datelor prezentate de Consiliul Superior al Magistraturii, pentru toți magistrații în funcție care la data intrării în vigoare a noii legi au o vechime mai mică de 9 ani (care reprezintă, potrivit evidențelor Consiliului Superior al Magistraturii, peste 45% dintre magistrații în funcție), vârsta de pensionare va crește direct la 65 ani, iar pentru magistrații în funcție cu o vechime între 10 și 13 ani (care reprezintă aproximativ 21% dintre magistrații în funcție) se realizează o pretinsă tranziție, cu un caracter eminamente formal, în condițiile în care pentru aceștia vârsta de pensionare va crește brusc la 60 - 64 ani.

71. Astfel, perioada de tranziție stabilită vizează numai 16 generații de judecători și procurori dintre cei în funcție (cei care îndeplinesc condiția de vechime în anii 2026 - 2041, deci au intrat în profesie până în anul 2016), ignorând complet toți ceilalți magistrați numiți în funcție începând cu anul 2017, pentru care vârsta de pensionare crește direct la 65 ani. În al doilea rând, norma tranzitorie nu este aplicabilă nici măcar tuturor magistraților care au o vechime mai mare de 9 ani la data intrării în vigoare a noii legi. Astfel, o parte însemnată dintre magistrații intrați în profesie înainte de anul 2016 și care, formal, ar fi vizați de norma tranzitorie, de fapt nu mai îndeplinesc condiția de vechime ca urmare a eliminării complete a vechimilor asimilate începând cu anul 2035 și a faptului că până la această dată perioada de vechime asimilată care poate fi valorificată scade cu câte un an la fiecare doi ani.

72. Nici pentru foarte mulți dintre judecătorii și procurorii care fac parte din cele 16 generații vizate formal de norma tranzitorie, etapizarea nu este una reală, ci doar proclamată, vârsta de pensionare crescând ex abrupto cu o perioadă considerabilă, pentru unele persoane cu peste 10 sau chiar 11 ani. Dacă la această creștere se adaugă și perioada cu care acestor persoane le-a fost deja mărită vârsta de pensionare, ca efect al Legii nr. 282/2023, este evident caracterul profund neconstituțional al reglementării propuse.

73. Altfel spus, dacă potrivit cadrului normativ în vigoare la data intrării sale în profesie un magistrat aflat în funcție, care are o vechime de 9 ani, ar fi îndeplinit condițiile de pensionare peste 14 ani, după modificările aduse prin Legea nr. 282/2023 acesta îndeplinește condițiile de pensionare peste 20 ani, iar în situația în care proiectul de act normativ ar fi adoptat, acesta va mai îndeplini condițiile de pensionare peste 31 ani.

74. Această reglementare ignoră complet jurisprudența Curții Constituționale, care în Decizia nr.467/2023, cu referire la propunerea legislativă din anul 2023, de

creștere cu 13 ani a vârstei de pensionare, în fiecare an calendaristic cu câte 1 an (ceea ce ar însemna o creștere cu 13 ani a vârstei de pensionare în 13 ani), a constatat caracterul vădit neconstituțional al unei asemenea reglementări. Cu atât mai mult o normă care propune o tranziție și mai accelerată - prin propunerile de reglementare formulate la art. V alin. (5) se ajunge la o creștere a vârstei de pensionare cu 17 ani (de la 48 ani la 65 ani) în doar 16 ani - este afectată de un viciu flagrant de neconstituționalitate.

75. Instanța de contencios constituțional a apreciat, în acel context, că „modul defectuos de realizare a eșalonării creșterii vârstei standard de pensionare este de natură să încalce art. 1 alin. (5) din Constituție în componenta sa de securitate juridică corelat cu componenta instituțională a independenței justiției, cu referire directă la condițiile necesar a fi îndeplinite pentru acordarea pensiei de serviciu. Se încalcă, astfel, art. 1 alin. (3) și (5) cu referire la art. 124 alin. (3) din Constituție” .

76. Ca efect al deciziei, eșalonarea realizată prin Legea nr. 282/2023 răspunde exigențelor subliniate de instanța de contencios constituțional. Intervalul de creștere de 4 luni/an avut ca reper de această lege nu este stabilit întâmplător, ci este de natură să asigure o creștere treptată și proporțională a vârstei de pensionare, dând astfel eficiență și principiului așteptării legitime a destinatarilor acestei legi. Eșalonarea în tranșe de câte patru luni pe an este singura formă de etapizare care reflectă în mod proporțional vechimea în funcție până la data intrării în vigoare a noului act normativ, asigurând astfel o aplicare echitabilă la nivelul tuturor generațiilor de magistrați.

77. De altfel, soluția legislativă pentru toate etapizările din sistemul public de pensii (Legea nr.19/2000, Legea nr.263/2010) sau pentru cele din sistemul pensiilor militare (Legea nr. 223/2015) este cea în care intervalul de creștere este mult mai mic decât intervalul anului calendaristic.

78. Așa cum s-a subliniat și în avizul Consiliului Superior al Magistraturii, această soluție permite corelarea graduală și proporțională a creșterii vârstei de pensionare cu vechimea efectivă dobândită în magistratură, aplicându-se uniform tuturor generațiilor de magistrați aflați în funcție. Astfel, magistrații cu o vechime mai mare beneficiază de o creștere mai redusă a vârstei de pensionare, în timp ce, pentru cei cu o vechime mai mică, creșterea este mai accentuată, iar mecanismul se aplică în mod egal și echitabil, în raport de vechimea în funcție a fiecărui magistrat la data intrării în vigoare a noului act normativ, fără a crea discriminări între generații.

79. Cu titlu exemplificativ, un magistrat care are vârsta de 41 ani și o vechime în funcție de 18 ani la data intrării în vigoare a legii va putea ieși la pensie abia în anul 2039, deși îndeplinește condiția de vechime în funcție încă din anul 2032 [art. V alin. (5) lit. g)]. În schimb, un magistrat care are aceeași vechime în funcție (i.e. 18 ani), dar care are vârsta de 48 ani la data intrării în vigoare a legii, va putea ieși la pensie în anul 2032 [art. V alin. (5) lit. g)].

80. Rezultă, astfel, o diferență de tratament juridic bazată exclusiv pe vârstă, care creează o inegalitate sub aspectul uneia dintre garanțiile dreptului la pensie, fără a exista o justificare rațională și obiectivă.

81. Din această perspectivă, devine evident faptul că în raport cu prima încercare legislativă de modificare a regimului juridic al pensiilor de serviciu ale magistraților (Plx - 242/2025, analizat în controlul aprioric de constituționalitate prin Decizia nr. 479/2025 a Curții Constituționale), actuala lege a adăugat 5 ani în plus eşalonării inițiale aferentă creșterii condiției de vârstă minimă pentru pensionare, ceea ce nu îi oferă acesteia un caracter mai puțin impredictibil.

82. Cu titlu exemplificativ, un magistrat care, la acest moment, are vârsta de 43 de ani, o vechime în funcție de 14 ani și o vechime asimilată de 4 ani, este afectat de o modificare radicală a vârstei de pensionare, după cum urmează: potrivit actualului cadru normativ, acest magistrat ar fi putut ieși la pensie în anul 2032, la vârsta de 50 de ani; potrivit noii legi, aceeași persoană poate ieși la pensie abia în anul 2041, la împlinirea vârstei de 59 de ani, rezultând o diferență de 9 ani în defavoarea magistratului.

83. Lipsa caracterului predictibil al legii și încălcarea principiului securității juridice sunt evidențiate și de faptul că soluția legislativă criticată nu reprezintă altceva decât o reeșalonare a unei eşalonări anterioare aflate încă în derulare. Astfel, efectele noii eşalonări se răsfrâng inclusiv asupra unei părți din magistrații aflați în funcție la data pronunțării Deciziei Curții Constituționale nr. 467/2023 și care, la momentul adoptării prezentei legi, trebuiau să beneficieze de dreptul la pensia de serviciu în condițiile formei inițiale a Legii nr. 303/2022, dar, întrucât aceasta a fost modificată, intraseră sub imperiul regulilor de eşalonare stabilite prin Legea nr. 282/2023, tocmai în considerarea celor stabilite de instanța constituțională prin decizia menționată. Cu alte cuvinte, persoane care intraseră deja sub efectul eşalonării condițiilor lor de pensionare și care se aflau foarte aproape de îndeplinirea lor se văd a doua oară în situația de a le fi eşalonate condițiile de pensionare, într-o modalitate care îi îndepărtează din nou de perspectiva ieșirii la pensie. O astfel de insecuritate juridică este cu atât mai gravă cu cât afectează un drept la pensie ce face parte din statutul profesional al magistraților, a cărui stabilitate este garantată la nivel constituțional.

ii) Neconstituționalitatea eşalonării vârstei de pensionare sub aspectul momentului de început.

84. Potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 467 din 02 august 2023, Curtea a constatat „că, în realitate, această eşalonare, [...], pornește de la o vârstă de pensionare care nu își găsește susținerea în normele existente (ipotetic, vârsta de pensionare în sistem începe de la 47 de ani, și nu 50), operând din start cu o ficțiune juridică lipsită de raționalitate [a se vedea și Decizia nr. 283 din 17 mai 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 488 din 6 iunie 2023, paragraful 95]” (par. 124) și că

„...creșterea etapizată a vârstei de pensionare trebuie să pornească de la 47 de ani și să avanseze treptat până la vârsta standard de pensionare stabilită de legiuitor” (par. 126).

85. Ulterior deciziei anterior menționate, prin art. IV din Legea nr. 282/2023 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, s-a reglementat creșterea etapizată a vârstei minime de pensionare, cu câte 4 luni în fiecare an calendaristic. Astfel, *condiția de vârstă minimă prevăzută de lege era de 47 de ani și 8 luni în anul 2025 și de 48 de ani în anul 2026.*

86. De altfel, legea anterioară cu același obiect, declarată neconstituțională prin Decizia nr. 479 din 20 octombrie 2025 (PL-x nr. 242/2025), prevedea la art. V alin. (5) lit. a) începerea etapizării de la vârsta de 47 ani și 8 luni pentru anul 2025.

87. Începând etapizarea din anul 2026, prezenta lege ar fi trebuit să pornească de la vârsta de 48 de ani, în acord cu norma în vigoare.

88. În contradicție evidentă cu considerentele Curții Constituționale din Decizia nr. 467 din 02 august 2023, prezenta lege instituie, prin art. V alin. (5) lit. a), vârsta de *49 de ani* ca vârstă minimă de pensionare până la data de 31 decembrie 2026.

89. Această soluție legislativă este în mod cert o ficțiune juridică lipsită de raționalitate, întrucât, pe de o parte:

- creșterea cu 4 luni a vârstei minime de pensionare pentru anul 2026 (art. IV din Legea nr. 282/2023) este abrogată prin art. II din prezenta lege;

- expunerea de motive a prezentei legi indică o „creștere treptată a vârstei de pensionare cu câte un an pentru fiecare generație de magistrați” (pct. 2.3),

iar, pe de altă parte, în concret, creșterea vârstei minime de pensionare între anul 2025 și anul 2026 este de 1 an și 4 luni (de la 47 de ani și 8 luni la 49 de ani).

iii) Eșalonarea privind vechimea în muncă

90. Din perspectiva cerințelor de predictibilitate și stabilitate juridică, care alcătuiesc principiul securității legislative, reglementarea unei condiții suplimentare de vechime totală în muncă de 35 de ani (specifică regimului pensiei de drept comun) *diluează noțiunea de pensie de serviciu a magistraților*, strâns legată de conceptul de „carieră în magistratură”, prin preluarea unor elemente specifice stabilirii pensiei în sistemul de drept comun și aplicarea acesteia la regimul juridic al pensiei de serviciu.

91. Cu atât mai mult, opțiunea inițiatorilor de a condiționa beneficiul pensiei de serviciu de existența unei vechimi totale în muncă de 35 de ani, care poate fi compusă din tranșe de vechime fără legătură cu specialitatea/domeniul juridic, este străină de fundamentul acordării pensiei de serviciu a magistraților. Trebuie subliniat faptul că, spre deosebire de regimul juridic general al pensiilor din sistemul public, unde vârsta asiguratului reprezintă, alături de stagiul minim de cotizare,

factorul determinant al nașterii dreptului la pensie, în cazul pensiei de serviciu a magistraților importanța principală în ecuația pensiei de serviciu o deține, prin definiție, vechimea în funcția de magistrat, pensia de serviciu fiind indisolubil legată de cariera în magistratură. De aceea, în mod normal, pensia de serviciu ar fi firesc să corespundă ca drept, într-o manieră egală din perspectiva regimului său juridic, unor cariere în magistratură egale.

iv) Eșalonarea privind eliminarea perioadelor asimilate

92. Legea analizată reglementează și o nouă procedură de eliminare treptată până în anul 2035 a vechimilor asimilate.

93. Astfel, deși o soluție similară a fost sancționată de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 467/2023, noul proiect prevede ca la fiecare 2 ani, vechimea asimilată să se reducă efectiv cu câte 1 an.

94. Prin decizia menționată, deși Curtea Constituțională admite posibilitatea legiuitorului de a impune drept condiție pentru ca un magistrat să beneficieze de pensie de serviciu, existența unei vechimi efective în funcție de 25 de ani (fără perioade asimilate), obligă totuși ca această reglementare să fie realizată etapizat în timp și în funcție de criterii obiective, adică în baza unor norme tranzitorii raționale care să conducă treptat la finalitatea urmărită. În lipsa unor asemenea norme, s-a apreciat că orice modificare conduce la încălcarea componentei instituționale a independenței justiției, cu referire directă la condițiile necesare a fi îndeplinite pentru acordarea pensiei de serviciu.

95. În acest context, al unei reglementări principiale similare, dispozițiile proiectului sunt contrare jurisprudenței Curții Constituționale și încalcă prevederile constituționale reglementate în art. 1 alin. (3) și (5), art. 124 și art.147 alin. (4) din Constituție.

96. Mai mult, astfel cum se arată și în avizul CSM, observație cu care suntem de acord și pe care ne-o însușim, spre deosebire de reglementarea din Legea nr. 282/2023, art. V alin. (5) din proiectul de lege nu mai face trimitere la aplicarea corespunzătoare a dispozițiilor referitoare la valorificarea vechimilor asimilate (prevăzute la art. V alin. 3) pentru calculul vechimii de 25 ani în funcție, în perioada de tranziție. Această omisiune afectează calitatea legii, putând genera interpretarea eronată în conformitate cu care, în perioada de tranziție prevăzută de art. V alin. (5), la calculul vechimii în funcție de 25 ani nu ar fi avută în vedere și vechimea asimilată, situație care ar lipsi practic de efecte dispoziția propusă la art. V alin. (3).

97. În cazul adoptării proiectului de lege, doar o mică parte dintre magistrații numiți în perioada 2006 – 2011 vor mai putea beneficia de norma tranzitorie privind vechimile asimilate, putând valorifica maxim 5 ani (generațiile 2006 și 2007), 4 ani (generația 2008), 3 ani (generația 2009), 2 ani (generația 2010) și, respectiv, maxim 1 an (generația 2011), cu condiția ca aceștia să îndeplinească, până cel mai târziu în anul 2035, și condiția de vârstă prevăzută la art. V alin. (5) lit. a) - j). Aceasta întrucât valorificarea vechimii asimilate se poate realiza potrivit etapizării propuse la art. V alin. (3), doar dacă data pensionării este cuprinsă în intervalul 2026 - 2035.

98. Așadar, beneficiul preinsei norme tranzitorii de la art. V alin. (3) din lege nu ar putea profita decât unui număr infim de magistrați, în timp ce pentru majoritatea acestora nu va exista nicio etapizare, ci o eliminare bruscă și iremediabilă a vechimii asimilate, contrar jurisprudenței Curții Constituționale referitoare la exigențele principiului independenței justiției și al securității juridice în componenta referitoare la așteptarea legitimă a destinatarilor legii.

II.2. Legea încalcă dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție privind principiul egalității în drepturi, raportate la art. 47 alin. (2) și art. 124 alin. (3) din Constituție

99. Principiul egalității în fața legii și a autorităților publice se aplică, prin natura lui, tuturor drepturilor și libertăților consacrate prin Constituție sau legi (Decizia nr. 66/1998, publicată în Monitorul Oficial al României nr.187 din 20.05.1998), așadar nu doar drepturilor protejate la nivel constituțional, ci și celor protejate la nivel normativ primar.

100. Legea analizată creează un regim juridic dezavantajos și discriminatoriu pentru magistrați în privința dreptului lor la pensie, garantat de art. 47 din Constituție, în conținutul oferit acestui drept la nivel legislativ primar, în raport cu categorii profesionale aflate în situații similare sau analoage (alți beneficiari ai unor pensii de serviciu). Tratatamentul juridic dezavantajos în raport cu alte categorii de beneficiari ai pensiilor de serviciu este cu atât mai grav cu cât, în acord cu cele statuate de Curtea Constituțională, doar pensia de serviciu a magistraților beneficiază de protecție constituțională, în lumina art. 124 alin. (3) din Constituție, ca garanție a independenței justiției.

101. Încălcarea principiului nediscriminării este relevată de întrunirea în cauză a tuturor condițiilor stabilite de jurisprudența constituțională și europeană în legătură cu reținerea caracterului discriminatoriu a unei situații de drept:

i) Condiția existenței unui tratament diferențiat:

102. Tratatamentul diferențiat creat pentru subiecții de drept aflați sub incidența legii criticate, în raport cu alte categorii de beneficiari ai pensiilor de serviciu rezultă, cel puțin, din următoarele aspecte:

- nicio altă categorie profesională nu este triplu condiționată (vechime în funcție, vechime totală în muncă și vârstă minimă de pensionare) pentru accesarea dreptului la pensie (nici dintre cele cărora le este recunoscut beneficiul acordării unei pensii de serviciu, nici dintre cele care cad sub incidența Legii nr. 360/2023);

- cuantumul pensiei de serviciu a magistraților este stabilit prin aplicarea unui procent inferior celui reglementat pentru alte categorii de beneficiari ai pensiilor de serviciu Astfel, în cazul militarilor [potrivit art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 223/2015] al membrilor corpului diplomatic și consular [potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 216/2015], al funcționarilor publici parlamentari [potrivit 73¹ alin. (3) din Legea nr. 7/2006] sau al auditorilor Curții de Conturi [potrivit art. 51 alin. (1) din

Legea nr. 94/1992], cuantumul pensiei este determinat prin aplicarea procentului de **65%** la baza de calcul (stabilită prin raportare la veniturile salariale brute), iar al judecătorilor Curții Constituționale de **80%** din baza de calcul reprezentată de indemnizația de încadrare brută lunară și sporurile avute [potrivit art. 71 alin. (1) din Legea nr. 47/1992]. La rândul ei, baza de calcul a pensiilor acestor categorii profesionale este stabilită, de cele mai multe ori, ca media veniturilor salariale brute aferente ultimelor de luni de activitate, numărul lunilor fiind stabilit într-o creștere ascendentă, eșalonată în ani, spre deosebire de magistrați, a căror pensie este determinată brusc, prin raportare la ultimele 60 de luni de activitate, fără ca trecerea de la soluția legislativă actuală (48 de luni) la cea preconizată de noua lege (60 de luni) să fie, ca în cazul altor categorii profesionale, eșalonată.

- pragul maxim stabilit de lege pentru cuantumul pensiei de serviciu a magistraților este cel de 70% din venitul net avut în ultima lună de activitate înainte de data pensionării. În schimb, alte categorii de beneficiari ai pensiilor de serviciu fie nu sunt limitate la un maxim, fie beneficiază de un prag mult mai ridicat (de exemplu, militarii beneficiază, în temeiul art. 30 din Legea nr. 223/2015, de un maxim de 85% din baza de calcul, stabilită prin raportare la veniturile salariale brute).

- penalizarea pentru fiecare an care lipsește din vechimea maximă în funcție aplicată magistraților care, la împlinirea vârstei de 65 de ani, pot beneficia de pensia de serviciu dacă îndeplinesc condiția unei vechimi totale în muncă de minim 35 de ani, dintre care între 20 și 25 de ani realizată numai în funcțiile prevăzute de lege, este stabilită la nivel dublu în raport cu alte categorii de beneficiari cărora li se recunoaște un beneficiu legal similar. Astfel, în cazul magistraților, potrivit art. I pct. 2 din lege [cu referire la art. 211 alin. (3) din Legea nr. 303/2022], cuantumul pensiei este micșorat cu **2%** din baza de calcul pentru fiecare an care lipsește din vechimea de 25 de ani în funcțiile prevăzute de lege. În același timp, în situația similară a militarilor, art. 29 alin. (2) din Legea nr. 223/2015 prevede că: „(2) *De pensie de serviciu beneficiază și militarii, polițiștii și funcționarii publici cu statut special, în condițiile legii, cu o vechime cumulată de până la 25 de ani, cuantumul pensiei fiind diminuat cu 1% din baza de calcul prevăzută la art. 28 pentru fiecare an care lipsește din această vechime.*”

- pentru nicio altă etapizare a creșterii vârstei de pensionare realizată prin actele normative adoptate până în prezent, fie că este vorba de sistemul public de pensionare, fie de sisteme speciale de pensionare, nu au fost avute vreodată în vedere perioade precum cele propuse prin norma analizată (creșterea vârstei de pensionare cu 17 ani într-un interval temporal de 16 ani). Dimpotrivă, au fost prevăzute perioade mult mai mari pentru tranziție, care au permis, spre exemplu, creșterea vârstei standard de pensionare pentru bărbați cu 3 ani într-un interval temporal de 15 ani, respectiv creșterea vârstei standard de pensionare pentru femei cu 5 ani într-un interval temporal de 20 ani, în cazul sistemului public de pensii ori creșterea vârstei standard de pensionare cu 4 ani într-un interval temporal de 15 ani, în cazul anexei nr. 1 la Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat.

103. Creșterea vârstei de pensionare a judecătorilor și procurorilor la 65 de ani va genera o discriminare negativă a magistraților care, spre deosebire de alte categorii profesionale care beneficiază de *mecanisme de reducere* a vârstei standard de pensionare ca efect al unor condiții specifice de muncă, nu au reglementate astfel de mecanisme, deși condițiile de muncă ale magistraților sunt în mod constant deosebit de solicitante, generând un efect de uzură cel puțin similar cu cel avut în vedere de legiuitor când a stabilit mecanismele de reducere a vârstei pentru alte categorii profesionale.

104. Deși reglementarea supusă analizei prevede o „creștere etapizată” a vârstei de pensionare până la 65 de ani, în realitate, aceasta se realizează *ex abrupto* (de exemplu, creșterea vârstei de pensionare cu 17 ani într-un interval temporal de 16 ani), fără indicarea unor perioade suficient de mari de tranziție care să asigure standardul de previzibilitate și securitate juridică și să dea eficiență principiului așteptării legitime a destinatarilor legii.

105. În concluzie, în condiții cel puțin similare de muncă, o astfel de creștere conduce la o discriminare evidentă a magistraților comparativ cu celelalte categorii profesionale care, urmare a unor condiții specifice de muncă, se bucură de instrumente de reducere a vârstei standard de pensionare.

106. Cu toate că legea propune o modificare a art. 211 din Legea nr. 303/2022 prin adăugarea unui nou alineat care să instituie o procedură de pensionare anticipată, totuși se impune a se observa că, și într-un astfel de caz, destinatarul normei (în speță, un magistrat) trebuie să îndeplinească condiția de vechime în funcție de cel puțin 35 de ani, fiind sancționat cu o diminuare de 2% pentru fiecare an care lipsește din vârsta standard de pensionare de 65 de ani.

107. Or, această reglementare generează din nou situații discriminatorii, în condițiile în care o asemenea cerință nu este instituită niciunei alte categorii profesionale care beneficiază de pensie de serviciu.

108. În concluzie, raportat la cele mai sus arătate, se poate observa pe de o parte, faptul că modalitatea de reglementare a pensiei de serviciu în cazul magistraților generează evidente situații de inechitate și discriminare comparativ cu celelalte categorii sociale, beneficiare de pensie de serviciu.

109. Pe de altă parte, impune în mod disproporționat pentru această categorie profesională condiții severe de pensionare, iar, în unele cazuri, chiar iluzorii.

110. Această modalitate de reglementare intră în contradicție flagrantă cu specificul și condițiile exercitării funcției. În acest sens, trebuie avuți în vedere factori specifici, precum obligația de rezervă, cu consecințele ce decurg din aceasta, existența unui regim drastic de incompatibilități și interdicții, complexitatea și volumul foarte mare de activitate, stresul neuropsihic deosebit de ridicat, factori care justifică reglementarea unui regim de pensionare ponderat ca nivel de vârstă și apt să înlăture orice vulnerabilitate la care ar fi supus un magistrat.

111. Prin urmare, raportat la argumentele expuse anterior, se constată că alegațiile expuse în nota de fundamentare demonstrează o lipsă de substanță, fără justificare în realitatea obiectivă și nu susțin o creștere a vârstei de pensionare, argumentele fiind, din acest punct de vedere, contrare principiului egalității în drepturi reglementat în art. 16 din Constituție.

112. În plus, trebuie observat faptul că cerința vechimii în muncă de 35 de ani instituită prin legea analizată nu se regăsește printre condițiile de pensionare ale niciunei alte categorii profesionale ce beneficiază de pensie de serviciu (militari, polițiști, funcționari publici cu statut special etc.).

113. Tot în acest sens, nu trebuie pierdut din vedere nici regimul juridic al reglementării ce vizează pensia de serviciu a judecătorilor Curții Constituționale, Decizia nr. 873/2010 și Decizia nr. 262/2016 ale instanței de contencios constituțional fiind relevante în acest sens.

114. Astfel, potrivit art. 71 alin. (1) din Legea nr.47/1992, judecătorii Curții Constituționale cu o vechime în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior de cel puțin 25 de ani, indiferent de vârstă și de data pensionării, beneficiază, la cerere, de pensie de serviciu egală cu 80% din baza de calcul reprezentată de indemnizația de încadrare brută lunară și sporurile avute. Pentru fiecare an care depășește vechimea menționată, la cuantumul pensiei se adaugă câte 1% din baza de calcul, fără a o putea depăși. Pensia astfel stabilită se actualizează în raport cu indemnizația de încadrare brută lunară și sporurile aferente ale judecătorilor Curții Constituționale. Pensia de serviciu se recalculează, la cerere, prin adăugarea vechimii dobândite în funcția de judecător după data stabilirii acesteia.

115. În esență, prin deciziile anterior menționate s-a reținut faptul că principiul independenței justiției apără pensia de serviciu a magistraților, inclusiv a celor care desfășoară activitatea profesională în cadrul Curții Constituționale, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură în care apără celelalte garanții ale acestui principiu, iar, pe de altă parte, că, sub aspectul dreptului la pensie de serviciu, statutul judecătorilor constituționali reclamă același tratament cu cel al judecătorilor de la instanțele ordinare (paragrafele 49 și 51 din Decizia CCR nr. 262/2016).

116. Față de cele arătate, se poate observa că, deși principiile care guvernează regimurile de pensii de serviciu ale judecătorilor Curții Constituționale, cât și ale celorlalți magistrați sunt aceleași, cu toate acestea se poate constata că cerințele de pensionare specifice judecătorilor instanței de contencios constituțional sunt substanțial diferite. Astfel, în cazul judecătorilor Curții Constituționale, legea cere existența unei vechimi de 25 ani în funcție, dintre care 18 ani în funcții juridice și 9 ani vechime ca judecător al Curții Constituționale. Pe lângă acestea, se constată că legea nu impune nicio altă condiție de vârstă, iar pensia se calculează la un cuantum de 80% din ultimul venit brut, fără nicio altă limitare.

117. În altă ordine de idei, astfel cum s-a precizat și în avizul Consiliului Superior al Magistraturii, în nicio altă democrație europeană creșterea substanțială a vârstei de pensionare nu s-a realizat într-o manieră atât de abruptă, care să excludă orice formă de previzibilitate.

118. Astfel, în Franța creșterea vârstei de pensionare cu 2 ani s-a realizat într-o perioadă de 8 ani, câte 3 luni pe an (între 2023 - 2030), în Olanda creșterea vârstei de pensionare cu 2 ani s-a realizat într-o perioadă de 7 ani, între 1 lună și 4 luni pe an (între 2013 – 2019) sau în Spania creșterea vârstei de pensionare cu 2 ani s-a realizat într-o perioadă de 15 ani, câte 1-2 luni pe an (între 2013-2027).

ii) Analogia situațiilor:

119. Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții Constituționale, dar și în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, discriminarea poate fi reținută în situația existenței unor diferențe de tratament aplicat unor situații comparabile sau analoge fără ca acestea să fie justificate în mod rezonabil și obiectiv (a se vedea, *inter alia* CEDO, cauzele Marckx împotriva Belgiei, 1979, Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991; Hoffman împotriva Austriei, 23 iunie 1993, Spadea și Scalabrino împotriva Italiei, 28 septembrie 1995, Stubbings și alții împotriva Regatului Unit, 22 octombrie 1996 sau CJUE, cauzele C-342/93, Gillespie și alții, Hotărârea din 13 februarie 1996, punctul 16 și C-486/18, Praxair MRC, Hotărârea din 8 mai 2019, punctul 73).

120. Prin urmare, se pune în discuție dacă diferența de tratament creată între magistrați și alte categorii de beneficiari ai unor pensii speciale este una care vizează categorii de persoane care se află în situații analoge sau comparabile.

121. În această privință, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit, între altele, faptul că cerința privind caracterul comparabil al situațiilor nu impune ca situațiile să fie identice, ci numai ca acestea să fie similare. Caracterul comparabil al situațiilor nu trebuie să fie apreciat în mod global și abstract, ci în mod specific și concret, în raport cu toate elementele care le caracterizează, în special în funcție de obiectul și de finalitatea reglementării care instituie distincția în discuție, precum și, după caz, în funcție de principiile și de obiectivele domeniului din care face parte această reglementare [CJUE, cauza C-451/16, MB, Hotărârea din 26 iunie 2018, punctele 41 și 42].

122. Realizând o analiză din perspectiva elementelor anterior menționate, se poate observa, fără dubiu, că în privința pensiilor de serviciu ale magistraților, pe de o parte, și pensia de serviciu a altor categorii profesionale, pe de altă parte, suntem în prezența unor situații analoge, în condițiile în care în toate aceste situații vorbim de un drept la pensie aferent unei cariere profesionale construite în slujba unui serviciu public de importanță majoră (justiție, apărare, securitate națională, diplomatie, etc.) care, prin specificul atribuțiilor, implică o serie de restricții sau privațiuni ce sunt, de principiu, străine altor categorii de personal, astfel încât pensia de serviciu este reglementată ca o compensare a acestui regim profesional restrictiv

și, totodată, ca o formă de recunoaștere juridică a importanței sociale majore a activității desfășurate de persoanele în cauză.

123. Este adevărat că similitudinea dintre pensia de serviciu a magistraților și cea a altor categorii de beneficiari ai unor pensii speciale nu este una totală, în condițiile în care așa cum chiar Curtea Constituțională a statuat (a se vedea *inter alia* Decizia nr. 873/2010, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 433 din 28 iunie 2010) doar cea dintâi beneficiază de protecție constituțională, făcând parte din setul de garanții pe care Statul este dator să le ofere independenței justiției.

124. Dar această diferențiere circumscrisă constituțional dispozițiilor art. 124 alin. (3) din Legea fundamentală nu poate fi de natură să permită o deosebire de tratament ca cea instituită de legea de față, ea neputând justifica vreodată o poziționare juridică inferioară, din punctul de vedere al dreptului la pensie, a categoriei magistraților în raport cu alte categorii profesionale îndreptățite, la rândul lor, la acordarea unei pensii de serviciu.

125. De altfel, Curtea Constituțională a și statuat deja asupra existenței analogiei dintre pensia de serviciu a magistraților și cea a militarilor. Astfel, prin Decizia nr. 20/2000, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 72 din 18 februarie 2000, Curtea Constituțională a arătat următoarele: „*În același timp Curtea Constituțională constata ca, față de asemănările subliniate anterior între situația cadrelor militare și cea a magistraților, avându-se în vedere și caracteristicile comune ale statutelor aplicabile acestor categorii profesionale, care au determinat în mod obiectiv reglementarea prin lege, în mod aproape identic, a pensiei de serviciu, nu se poate identifica o rațiune suficientă care să justifice aplicarea unui tratament diferit magistraților față de cadrele militare permanente...*”

iii) Lipsa unei justificări rezonabile și obiective

126. În Expunerea de motive a legii principala justificare a diminuării drastice a pensiilor de serviciu a magistraților are un caracter general, vizând necesitatea imperioasă a reducerii cheltuielilor cu pensiile, bugetul de stat fiind în situația de a nu le mai putea susține la nivelul actual.

127. În argumentarea generică a legii, lipsită de o fundamentare bazată pe cifre, care să ofere o evidențiere clară și completă a impactului financiar al noii reglementări în planul economiilor bugetare, Guvernul omite să precizeze datele financiare care ar fi putut oferi imaginea relevantă pentru analiza eventualului caracter obiectiv al restricționării dreptului la pensia de serviciu a magistraților, astfel că, în lipsa acestor date, concluzia caracterului de singularitate și vădit disproportionat al acestei măsuri pare greu de combătut.

128. De altfel, chiar din informațiile neoficiale aferente anului 2024, oferite publicului larg de instituțiile de resort pot fi deduse următoarele cifre relevante: din totalul de peste 200.000 de beneficiari ai pensiilor de serviciu, 90% aparțin sistemului de apărare și ordine publică (aproximativ 190.000 de persoane, militari, polițiști, ofițeri SRI, SIE, SPP, funcționari publici cu statut special, jandarmi, etc.), iar peste 10.000 aparțin celorlalte categorii profesionale (magistrați, grefieri,

funcționari publici parlamentari, membri ai Corpului Diplomatic și Consular al României, personal aeronautic civil navigant și personalul Curții de Conturi).

129. Pentru plata drepturilor tuturor categoriilor de beneficiari ai pensiilor de serviciu (inclusiv ale magistraților, dar altele decât cele ale sistemului de apărare și ordine publică), bugetul necesar a fost de 2,2 miliarde de lei.

130. Bugetul total alocat pentru plata pensiilor militare în 2024 a depășit 14 miliarde de lei. Cea mai mare parte a acestei sume este alocată de MAI, cu un buget de peste 7,36 miliarde de lei, urmat de MAPN cu peste 5,5 miliarde de lei și SRI, cu peste 1,08 miliarde de lei.

131. Prin urmare, nu există nicio justificare obiectivă pentru un demers legislativ care să vizeze doar pensiile de serviciu ale personalului din justiție, atât timp cât impactul bugetar generat de plata acestora nu a fost prezentat în mod oficial de Guvern prin indicarea unor cifre care să ofere un temei solid și pertinent pentru demersul său de a reduce exclusiv pensiile de serviciu ale personalului din justiție.

II. 3. Legea încalcă dispozițiile art. 124 alin.(3) din Constituție privind independența justiției coroborate cu cele ale art. 147 alin. (4) privind obligativitatea deciziilor Curții Constituționale și ale art. 148 alin. (2) și alin. (4) privind prioritatea dreptului Uniunii Europene, fiind afectată componenta funcțională/instituțională a principiului independenței justiției în substanța sa

132. Independența justiției reprezintă, în lumina jurisprudenței europene dar și a celei naționale, un element structural esențial al statului de drept.

133. Garanțiile pe care Statul este dator să le ofere respectării principiului independenței justiției - între care se numără și pensia de serviciu a magistraților - nu reprezintă favoruri sau privilegii acordate magistraților, ci ele slujesc binelui general concretizat în valori precum libertatea, demnitatea, democrația, care, deși nu au asociată în mod direct o valoare economică, depășesc prin importanță aspecte variabile și temporare, însă cuantificabile din punct de vedere material.

134. Scăderea deficitului bugetar poate reprezenta, fără îndoială, un obiectiv național de importanță și prioritate stringente, astfel încât, în scopul atingerii sale, afectarea temporară și cu caracter excepțional a unor garanții atașate din punct de vedere constituțional principiului independenței justiției, să fie pe deplin justificată.

135. Totodată, trebuie subliniat că independența justiției, înțeleasă ca valoare fundamentală a unei societăți în ansamblul său, se opune ideii acreditate de puterea executivă, potrivit căreia în analiza de constituționalitate a măsurii de corecție a sistemului de pensii ale magistraților trebuie avut în vedere raportul existent între, pe de o parte, o valoare socială cu caracter general, circumscrisă principiului echității sociale, iar, pe de altă parte, interesul individual sau de grup vizând menținerea la un anumit nivel a unui drept de asigurări sociale.

136. În realitate, raportat la efectele avute pe termen lung asupra sistemului de justiție a măsurii luate de Guvern și având în vedere caracterul deopotrivă general al principiilor puse în balanță, analiza cerută instanței constituționale presupune o ordonare din punctul de vedere al importanței oferite de societate, prin instituțiile sale, propriilor valori.

137. Sub acest aspect, este important să fie amintit faptul că primordialitatea valorizării independenței justiției este afirmată în mod constant și consistent în documente interne și internaționale și este salvagardată în plan juridic printr-o bogată jurisprudență a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene și a curților constituționale naționale, sub acest aspect jurisprudența Curții Constituționale a României remarcându-se în mod deosebit.

138. **Curtea Europeană a Drepturilor Omului** a stabilit existența unei conexiuni directe între măsura reducerii veniturilor magistraților și încălcarea independenței justiției, în Cauza *Savickas împotriva Lituaniei*, Hotărârea din 15 Octombrie 2013 (a se vedea pct. 51 și pct. 93 din hotărâre). În considerentele acestei hotărâri, lipsa afectării independenței justiției a fost condiționată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului de trei factori cumulativi: justificarea obiectivă a măsurii reducerilor veniturilor judecătorilor prin raportare la situația de criză economică a țării; caracterul general al măsurii, reducerea fiind aplicată tuturor bugetarilor; caracterul temporar al măsurii.

139. În acest sens, trebuie avute în vedere hotărârile pronunțate în cauzele *Muraru și Marin contra României* și *Andrle contra Republicii Cehe*, în care, în esență, s-a arătat că orice reconfigurare a unui sistem de pensii trebuie realizată gradual, într-o manieră etapizată care să asigure, pe de o parte, previzibilitatea sistemului de pensii și securitatea juridică, iar pe de altă parte, să excludă o abordare care să pună în pericol pacea socială.

140. **Curtea de Justiție a Uniunii Europene** a reafirmat, în numeroase ocazii, independența justiției ca pilon structural al construcției europene, ca fundament al asigurării aplicării dreptului european și al respectării garanțiilor jurisdicționale pe care acest drept îl oferă cetățenilor Uniunii Europene. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a reținut existența legăturii directe între nivelul veniturilor magistraților și rigorile inerente principiului independenței justiției, statuând în mod expres faptul că asigurarea unei remunerații adecvate pentru magistrați reprezintă o garanție a independenței justiției egală ca importanță și forță juridică cu alte garanții specifice acestui principiu: „*la fel ca inamovibilitatea (...), perceperea (...) unei remunerații cu un nivel adecvat în raport cu importanța funcțiilor pe care le exercită constituie o garanție inerentă independenței judecătorilor (Hotărârea din 27 februarie 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses, C 64/16, EU:C:2018:117, punctele 44 și 45, precum și Hotărârea din 7 februarie 2019, Escribano Vindel, C 49/18, EU:C:2019:106, punctul 66).*”

141. De asemenea, în Hotărârea din 7 februarie 2019, *Escribano Vindel (C-49/18, EU:C:2019:106, punctele 70, 71 și 73)*, CJUE a arătat că „*nivelul*

remunerației judecătorilor trebuie să fie suficient de ridicat, având în vedere contextul socioeconomic al statului membru în cauză, pentru a le conferi o independență economică certă, de natură să îi protejeze împotriva riscului ca eventuale intervenții sau presiuni exterioare să poată dăuna neutralității deciziilor lor. Astfel, nivelul acestei remunerații trebuie să fie de natură să protejeze judecătorii împotriva riscului de corupție.”

142. Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție, rațiunile de natură economică pot justifica măsurile care vizează reducerea cuantumului indemnizației sau pensiei de serviciu ale magistraților, *doar atunci când ele sunt similare altor măsuri cu caracter general, prin care să se fi urmărit ca totalitatea membrilor funcției publice naționale să contribuie la efortul de austeritate și doar atunci când acest tip de măsuri au un caracter temporar* (paragrafele 49 și 50 din Hotărârea din 27 februarie 2018 pronunțată în cauza C-64/16, (Associação Sindical dos Juizes Portugueses împotriva Tribunal de Contas). Prin Hotărârea din 25 februarie 2025, pronunțată în cauzele reunite C-146/23 și C-374/23, Sad Rejonowy w Białymstoku, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că principiul independenței judecătorilor impune ca o măsură restrictivă aplicată remunerației magistraților să nu reprezinte exercitarea unei puteri arbitrare, ci: să fie prevăzută de lege; să stabilească modalități de remunerare obiective, previzibile și transparente; să fie justificată de un obiectiv de interes general urmărit în cadrul unor măsuri care, sub rezerva unor circumstanțe excepționale justificate corespunzător; să nu vizeze în mod specific judecătorii, ci să afecteze, în mod mai general, remunerația altor categorii de funcționari sau de agenți publici; să fie necesară și strict proporțională cu realizarea acestui obiectiv, ceea ce presupune că aceasta rămâne excepțională și temporară și nu afectează caracterul adecvat al remunerației judecătorilor în raport cu importanța funcțiilor pe care le exercită, și să poată face obiectul unui control jurisdicțional efectiv în conformitate cu modalitățile procedurale prevăzute de legislația statului membru respectiv.

143. Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) din 5 iunie 2025 din cauza C-762/23 instituie principiul garantării unui nivel al pensiilor judecătorilor cât mai apropiat de ultimul salariu încasat, precum și asigurarea unei pensii raportate în permanență la nivelul de remunerare a judecătorilor în exercițiu. În acest sens, reiterând principiile similare ale Consiliului Europei, Curtea a reținut că „38 Este necesar să se menționeze, în această privință, punctul 54 din Recomandarea Comitetului de Miniștri din anul 2010, potrivit căruia „[trebuie să existe garanții pentru [...] plata unei pensii pentru limită de vârstă care ar trebui să fie [raportată] în mod rezonabil la nivelul de remunerare a judecătorilor în exercițiu”, iar la art. 6.4 din Carta europeană privind statutul judecătorilor, se menționează la punctul 16, că acest statut trebuie să garanteze judecătorului sau judecătoarei „care a împlinit vârsta legală pentru încetarea funcției, după ce a exercitat-o ca profesie o perioadă determinată, plata unei pensii al cărei nivel trebuie să fie cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primite pentru activitatea jurisdicțională.”

144. Prin bogata sa jurisprudență în materia pensiilor de serviciu ale judecătorilor și procurorilor, **Curtea Constituțională** a consacrat la nivel de „obiectiv primordial” obligația legiuitorului de a asigura în favoarea magistraților o pensie cât mai apropiată posibil de valoarea ultimei indemnizații.

145. Pentru a reaminti cele stabilite de Curte sub acest aspect doar prin jurisprudența sa de dată recentă, se cuvine menționat paragraful 110 al Deciziei Curții Constituționale nr. 467 din 2 august 2023, în care s-au arătat următoarele:

146. „110. *Cu privire la stabilirea bazei de calcul al pensiei de serviciu a magistraților, Curtea, prin Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, precitată, a statuat că legiuitorul este ținut să respecte principiul independenței justiției, sub aspectul securității financiare a magistraților, care impune asigurarea unor venituri din pensii apropiate celor pe care magistratul le avea în perioada în care era în activitate (paragraful 143). (...) De asemenea, Curtea a făcut referire la anumite documente internaționale (paragrafele 123 și 144), care stabilesc plata unei pensii al cărei nivel trebuie să fie cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primite pentru activitatea jurisdicțională. Aceste considerente ale deciziei Curții Constituționale **fixează un obiectiv primordial, respectiv ca valoarea pensiei de serviciu să fie cât mai apropiată posibil de aceea a ultimei remunerații primite, ceea ce înseamnă că baza de calcul al pensiei de serviciu trebuie să fie cât mai apropiată de "cuantumul venitului ce reprezintă indemnizația pentru activitatea desfășurată în calitate de magistrat", respectiv a funcției, gradului profesional și vechimii avute.**”*

147. În lumina tuturor acestor criterii de apreciere asupra limitelor în care autoritățile statului sunt limitate convențional, unional și constituțional să acționeze atunci când iau măsuri de restrângere a drepturilor financiare ale magistraților [criterii consacrate cu forță obligatorie, așa cum am arătat anterior, pe cale pretoriană, de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Curtea de Justiție a Uniunii Europene și Curtea Constituțională a României] legea criticată de noi își dovedește cu prisosință caracterul neconstituțional prin raportare la art. 124 alin. (3) din Legea fundamentală sub următoarele aspecte:

148. Prin legea criticată **cuantumul pensiei** este atât de mult redus încât **nu se mai poate considera că acesta respectă cerința de a fi cât mai apropiat posibil de cel al ultimei remunerații primite**, indicată în jurisprudența CCR ca standard de constituționalitate.

149. Astfel, cum anterior s-a mai arătat, diminuarea substanțială a cuantumului pensiei de serviciu la 55% din media veniturilor brute din ultimele 60 de luni, fără ca pensia netă să depășească 70% din ultimul venit net, pe lângă celelalte condiții privind creșterea vârstei de pensionare, are în realitate drept consecință eliminarea în fapt a pensiei de serviciu.

150. Sub acest aspect se poate observa că procentul de 55% oferă, prin însăși valoarea sa, dovada cea mai clară a lipsei oricărei intenții a legiuitorului de a respecta acest standard, demonstrând faptul că voința legiuitorului a fost aceea de a stabili

cuantumul pensiei magistraților la un nivel cât mai apropiat de jumătate din remunerația avută de aceștia în activitate și nicidecum la un nivel cât mai apropiat cuantumului acestei remunerații.

151. Acest aspect este relevat, o dată în plus, de limitarea la maxim 70% din venitul net aferent venitului brut din ultima lună de activitate a cuantumului pensiei de serviciu, această dublă limitare având scopul de a împiedica orice posibilitate ca venitul magistraților pensionați să se apropie de venitul avut în perioada de activitate.

152. De altfel, incidența plafonării pensiei nete la 70% din ultimul venit net face inaplicabilă prevederea referitoare la cuantumul brut de 55% din media veniturilor brute, întrucât procentul real care reprezintă pensia brută va fi mult mai mic (44%).

153. Deși atât la nivel național, cât și la nivel internațional s-a statuat că orice legiuitor este ținut să respecte independența justiției, inclusiv în componenta privind securitatea financiară a judecătorilor și procurorilor (mai ales în contextul în care judecătorii și procurorii sunt singurele categorii profesionale pentru care beneficiul pensiei de serviciu, într-un cuantum cât mai apropiat de acela al ultimei remunerații, este garantat la nivel constituțional), cu toate acestea, maniera de reglementare a Guvernului contravine în mod flagrant atât jurisprudenței constante a instanței naționale de contencios constituțional, cât și celor statuate prin actele internaționale specifice acestei materii.

154. Pe de altă parte, este chiar contrară aspectelor invocate prin Planul Național de Redresare și Reziliență, în expunerea Jalonului 215.

II.4. Eliminarea de facto a pensiilor de serviciu pentru generațiile viitoare de magistrați

155. Sub un alt aspect, este evident că legea adoptată încalcă orice formă de echitate în rândul categoriei profesionale a magistraților, în condițiile în care modificarea în discuție provoacă, din punct de vedere al drepturilor, un dezechilibru major între generațiile de magistrați, determinând ca în realitate unii dintre aceștia, care nu îndeplinesc condițiile de pensionare la data intrării în vigoare a noii legi, să nu mai fie în drept să beneficieze de pensia de serviciu.

156. O diminuare radicală a cuantumului pensiei de serviciu, cum este cea în discuție (de la de la 80% la 44% din venitul brut), substanțială sub cuantumul de 65% prevăzut pentru toate celelalte categorii care beneficiază de pensie de serviciu, pe lângă celelalte consecințe de ordin social și profesional, încalcă principiile independenței justiției, securității juridice și previzibilității.

157. Prin reducerea substanțială a cuantumului pensiei se ajunge în realitate la situația absurdă ca pensia de serviciu a magistraților să fie chiar inferioară celei

din sistemul public de pensii. Cu alte cuvinte, legea adoptată are ca efect eliminarea dreptului magistraților la pensia de serviciu.

158. O altă chestiune care trebuie avută în vedere vizează faptul că legislațiile statelor europene trebuie să prevadă o modalitate de calcul pentru pensia magistraților care să răspundă recomandărilor internaționale în materie, potrivit cărora pensia ar trebui să aibă un nivel cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primite pentru activitatea jurisdicțională.

159. În acest sens, pot fi observate drept model de comparație reglementările în domeniu ale mai multor state europene (Germania, Spania, Luxemburg, Malta, Franța) în care pensia de serviciu se raportează la venitul brut și în care cuantumul pensiei este stabilit între 71,75 % (Germania) și 85,38% - 100% (în Luxemburg) sau chiar legislația Portugaliei unde este prevăzută o pensie de 100% din ultimul salariu net.

160. În concluzie, pe lângă faptul că reglementarea propusă ignoră total jurisprudența Curții Constituționale și reglementările internaționale, impactul acesteia și al reducerii de la 80% la 55% (de fapt 44% - 48%) a procentului care reprezintă rata de înlocuire raportat la venitul brut, cât și lipsa unui plafon minim sub care nu poate scădea pensia netă ca urmare a politicii fiscale a statului, plafon cât mai apropiat de cel al ultimului venit net, determină ca pensia de serviciu a magistraților din România să se situeze, din punct de vedere al cuantumului, la cel mai mic nivel comparativ cu cel al celorlalte state europene.

161. În plus, la momentul aprecierii asupra faptului că valoarea pensiei de serviciu trebuie să fie cât mai apropiată de „cuantumul venitului ce reprezintă indemnizația pentru activitatea desfășurată în calitate de magistrat”, Curtea Constituțională a avut în vedere, ca perioadă de timp, momentul cel mai apropiat ultimei remunerații, iar nu diminuarea bazei de calcul.

162. În aceste condiții, cum măsura în discuție nu îndeplinește nici cerința de a avea un caracter excepțional și temporar, devine evident că legea supusă controlului de constituționalitate este de natură să încalce standardele impuse la nivel de obligație primordială în legătură cu respectarea principului independenței justiției prin jurisprudența Curtea de Justiție a Uniunii Europene, caracterul său neconstituțional fiind evident, din acest motiv, inclusiv prin raportare la dispozițiile art. 148 alin. (2) și (4) din Constituție.

163. Deși procentele în discuție sunt, așa cum am arătat, ele însele suficiente pentru a demonstra caracterul neconstituțional al reglementării din perspectiva ignorării de către legiuitor a obiectivului primordial stabilit în sarcina sa de Curtea Constituțională, nerespectarea acestui standard de constituționalitate este evidențiată și de configurarea bazei de calcul la care este aplicat procentul de 55% și care a fost excesiv diluată prin creșterea **numărului de luni** de activitate care o compun la 60.

164. Or, cu privire la acest aspect, prin considerentele paragrafului 118 al aceleiași Decizii nr. 467/2023, Curtea Constituțională a reținut că „*baza de calcul*

(...) trebuie raportată la venitul brut de la momentul deschiderii dreptului la pensie de serviciu pentru a reflecta un nivel cât mai apropiat de venitul aferent funcției, gradului profesional, vechimii avute în vedere la data pensionării. Atunci când Curtea a stabilit că valoarea pensiei de serviciu trebuie să fie cât mai apropiată de "cuantumul venitului ce reprezintă indemnizația pentru activitatea desfășurată în calitate de magistrat" și a făcut referire la actele internaționale cu privire la stabilirea acestui moment cât mai aproape de cel al ultimei remunerații (Decizia nr. 900 din 15 decembrie 2020, paragraful 123), nu a avut în vedere o diluare a bazei de calcul, din contră, indiferent de modul său de stabilire - respectiv de mijlocul utilizat -, aceasta trebuie să reflecte în final un cuantum care să susțină obiectivul primordial fixat de Curte cu privire la cuantumul pensiei de serviciu rezultate."

165. În continuare, Curtea Constituțională a arătat că a determina baza de calcul prin raportare la un număr foarte mare de luni „constituie un aspect lipsit de raționalitate în stabilirea unei pensii de serviciu”, în acest fel realizându-se, în realitate, „o modalitate de reducere a bazei de calcul, care nu poate conduce, în mod obiectiv, la un cuantum al pensiei cât mai apropiat de cel al venitului ce reprezintă indemnizația pentru activitatea desfășurată în calitate de magistrat.”

166. Deși a stabilit cu claritate că jurisprudența sa anterioară nu obligă la stabilirea bazei de calcul prin raportare exclusiv la venitul aferent ultimei luni anterioare pensionării, Curtea a fost fermă în a statua că jurisprudența sa „exclue posibilitatea ca baza de calcul să fie stabilită prin raportare la media veniturilor persoanei dintr-un interval .... în care aceasta a avut diferite funcții, grade, vechimi care nu corespund cu un moment contemporan cu cel al ieșirii la pensie. Astfel, în stabilirea bazei de calcul poate fi luată în discuție o formulă care să dea expresie veniturilor funcției/gradului/vechimii avute la timpul pensionării, permițând ca valoarea pensiei de serviciu să fie cât mai apropiată posibil de aceea a ultimei remunerații primite.”

167. Deși, pentru a statua astfel, Curtea a avut în vedere o ipoteză care viza o perioadă mult mai mare decât cea stabilită de legea criticată, credem că argumentele sale se aplică *mutatis mutandis* și în situația de față, atâta vreme cât perioada de 5 ani implică, la rândul ei, o îndepărtare evidentă de o „formulă care să dea expresie veniturilor funcției/gradului/vechimii avute la timpul pensionării”.

168. În raport cu aceste argumente, se poate concluziona că, prin toate aceste măsuri cumulate, reducerea drastică a procentului, extinderea perioadei de referință și plafonarea la 70% din venitul net, pensia de serviciu propusă în legea adoptată se apropie de regimul contributiv și își pierde, astfel, caracterul *sui generis*, cu încălcarea jurisprudenței Curții Constituționale (Decizia Curții Constituționale nr. 900 din 15 decembrie 2020), care a statuat că pensia de serviciu trebuie să reflecte natura și garanțiile statutului constituțional al magistratului.

169. Este de reținut că prin deciziile Curții Constituționale nr. 20/2000, nr. 873/2010, nr. 433/2013, nr. 501/2015, nr. 45/2018, nr. 574/2018, nr. 153/2020, 900/2020 au fost fixate standardele de constituționalitate în materia pensiilor de

serviciu ale magistraților, reținându-se, în esență, faptul că stabilirea unei pensii de serviciu pentru magistrați este justificată de rațiuni obiective, reprezentând, practic, o reparație pentru inconveniente generate de responsabilitățile, interdicțiile și incompatibilitățile specifice funcției de magistrat, iar nu un privilegiu, și nu constituie o nesocotire a principiului egalității cetățenilor în fața legii, instituit prin art. 16 alin. (1) din legea fundamentală.

170. Așa cum a statuat deja Curtea în Decizia nr. 900/2020, dispozițiile constituționale privind independența justiției și statutul magistraților nu pot avea doar un caracter declarativ, ci constituie norme obligatorii pentru Parlament, care are obligația de a legifera măsuri corespunzătoare prin care să asigure, în mod real și efectiv, independența justiției, fără de care nu se poate concepe existența statului de drept, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție. În consecință, Curtea constată că actul normativ supus controlului de constituționalitate, care are ca efect indirect anularea pensiei de serviciu a magistraților, este contrar art. 124 alin. (3) din Constituție, care prevede că „*Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii*”. (Decizia Curții Constituționale nr. 900 din 15 decembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1274 din 22 decembrie 2020).

171. Față de argumentele invocate, reglementarea supusă analizei nesocotește flagrant dispozițiile art. 1 alin. (3) și (5), art. 16, art. 124 alin. (3) și ale art. 147 alin. (4) din Legea fundamentală.

II.5. Neconstituționalitatea prevederilor art. V alin. (4) prin raportare la art. 1 alin. (5), art. 15 alin. (2), art. 44 și art. 147 alin. (4) din Constituție

172. Cu privire la **art. V alin. (4)**, înlăturarea bonificației de 1%, pentru fiecare an care depășește vechimea de 25 ani, în situația magistraților care aveau emise decizii de pensionare anterior intrării în vigoare a Legii nr. 282/2023 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal sau care îndeplineau condițiile de pensionare până la data intrării în vigoare a acestei legi, nu reprezintă doar un efect viitor al dispoziției legale, ci unul modificator al regimului pensiei recunoscut ca atare celor care, deși îndeplineau condițiile de pensionare, au ales să-și continue activitatea, asigurând în felul acesta stabilitate sistemului judiciar.

173. Modificarea legislativă aduce atingere dreptului recunoscut prin reglementarea anterioară, suprimându-l, cu începere de la 1 ianuarie 2026, ceea ce înseamnă o intervenție în regimul pensiei stabilit deja, prin luarea în considerare a anilor de activitate care depășesc vechimea necesară pentru pensionare. Suprimarea acestui drept, care intră în conținutul unor raporturi juridice consolidate, *fie* prin emiterea deciziilor de pensie anterior Legii nr. 282/2023, *fie* prin constatarea îndeplinirii condițiilor de pensionare la data intrării în vigoare a acesteia, înseamnă, în realitate, lipsirea de un element al quantumului net al pensiei de serviciu definitivat ca atare, în temeiul legislației anterioare incidente.

174. În felul acesta, dispoziția legală afectează un drept recunoscut, inclus în quantumul pensiei, prin raportare la data deschiderii dreptului la pensie, ceea ce

înseamnă că nu își va produce efectele doar pentru viitor, ci în mod retroactiv, câtă vreme înlătură un element al calculului pensiei de serviciu recunoscut de legislația anterioară.

175. Separat de aspectul de neconstituționalitate, care rezidă în retroactivitatea normei și respectiv, atingerea adusă unui element al patrimoniului, cu existență certă, dată de îndeplinirea condițiilor legale guvernate de *regula tempus regit actum* (art. 15 alin. 2, art. 44 Constituție) măsura este cu atât mai lipsită de justificare cu cât scopul afirmat al intervenției legislative a fost și acela de a asigura o stabilitate a corpului magistraților, inclusiv valorificarea la maximum a experienței profesionale dobândite de aceștia de-a lungul anilor.

176. Pe aspectul neretroactivității normei de drept, instanța constituțională a statuat că *„în lipsa incidenței și aplicării art. 53 din Constituție, principiul neretroactivității legii civile nu poate fi supus niciunei limitări, întrucât acesta reprezintă un element al nucleului de bază al securității juridice, care permite persoanei o reprezentare previzibilă pentru viitor a efectelor actelor care o privesc în mod direct/indirect. Ca atare, efectele unui act deja încheiat nu pot fi repuse permanent în discuție, starea de incertitudine și nesiguranță neputând fi opusă unei situații juridice certe și definitiv consolidate prin actul de pensionare (Decizia Curții Constituționale a României nr. 467/2023, par. 145).*

177. De asemenea, cu argumente referitoare la deciziile de pensie aflate în plată, dar aplicabile *mutatis mutandis* și în situația deciziilor de pensie emise și încă nepuse în plată (întrucât titularii lor au înțeles să-și continue activitatea) Curtea Constituțională a statuat că: *„Odată cu decizia de pensionare, persoana dobândește calitatea de pensionar și, în același timp, o pensie atașată acestei calități, care se obține cu îndeplinirea anumitor condiții stabilite de lege, condiții care au condus la calculul pensiei de serviciu și după o anumită metodologie o anumită formulă, cu respectarea legii în vigoare la respectivul moment. Cu alte cuvinte, modalitatea de calcul al pensiei respective rămâne guvernată de legea sub imperiul căreia a fost obținută... Securitatea juridică cere și impune o protecție ascendentă, de sporire a garanțiilor referitoare la conservarea dreptului care a fost dobândit prin emiterea deciziei de pensionare. Orice încercare de reconsiderare a elementelor aplicabile la acel moment pentru pensiile aflate în plată afectează securitatea juridică în componenta garanției de neretroactivitate a legii (par. 147, aceeași decizie).*

178. S-a reținut, totodată, că *„nu se poate achiesa la ideea potrivit căreia prestațiile viitoare rezultate din decizia de pensionare reprezintă efecte viitoare ale acesteia, pentru că, în realitate, modul de calcul este un element definitiv dobândit și consolidat, iar prestațiile viitoare sunt realizate pe baza criteriilor avute în vedere la momentul emiterii deciziei. De altfel, persoana, în măsura în care optează pentru pensionare, o face în considerarea condițiilor existente și stabilite prin lege la acel moment. Succesivitatea lunară a cuantumului pensiei nu poate fi calificată ca fiind o chestiune pendinte, în virtutea căreia statul să se prevaleze de a adopta reglementări de natură să reazeze modul de calcul al pensiei, ci un drept dobândit în*

urma consolidării definitive a raportului juridic dintre stat și beneficiar. Ca atare, *drepturile legal câștigate anterior din actul pensionării nu pot fi afectate* (a se vedea mutatis mutandis Decizia nr. 120 din 15 februarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 204 din 26 martie 2007), *iar noile criterii sau condiții stabilite de legiuitor în privința pensionării nu pot fi aplicate cu efecte retroactive unei situații juridice definitiv consolidate astfel cum rezultă din actul pensionării*” (par. 149, Decizia nr. 467/2023).

179. Rezultă, așadar, și prin raportare la statuări anterioare ale Curții Constituționale că, odată stabilite elementele care intră în calculul pensiei de serviciu, cu respectarea dispozițiilor legale incidente la momentul deschiderii dreptului la pensie, asupra acestora nu se mai poate reveni, pentru a fi modificate, prin intervenții legislative ulterioare, întrucât aceasta ar echivala cu atingerea adusă unei situații juridice definitive, chiar dacă este vorba despre efecte viitoare ale acesteia (dar care se produc în virtutea constatării îndeplinirii cerințelor legale anterior, la data emiterii deciziei, sub norma de drept aplicabilă raportului juridic.).

180. Faptul că este vorba despre un element de calcul al pensiei de serviciu și nu doar „de o bonificație” care să poată fi înlăturată pentru viitor rezultă clar din reglementarea art. III) din Legea nr. 282/2023, conform căruia „(1) Pentru judecători, procurori, judecătorii de la Curtea Constituțională, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională și personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 221 alin. (1) din Legea nr. 303/2022, care beneficiază de pensii de serviciu stabilite în baza unor decizii de pensionare emise până la data intrării în vigoare a prezentei legi sau care îndeplinesc condițiile de pensionare până la data intrării în vigoare a prezentei legi, pentru fiecare an care depășește vechimea de 25 de ani necesară pentru obținerea pensiei de serviciu, cuantumul net al pensiei de serviciu se majorează cu câte 1%.”.

181. De altfel, însuși inițiatorul legii recunoaște în Expunerea de motive că „dreptul la bonificația de 1% va fi conservat și va continua **să facă parte** din pensie pentru persoanele care aveau dreptul de a primi această bonificație la data intrării în vigoare a legii”, pentru ca apoi, în mod contradictoriu, să arate că aceste bonificații „nu vor mai fi acordate pentru eventuale perioade viitoare suplimentare, eliminarea bonificației de 1% guvernând exclusiv situații viitoare”.

182. Recunoscându-se că dreptul „la bonificație” *face parte din pensie*, fiind, așadar, un element al acesteia, el nu poate fi conservat doar pe o perioadă limitată de timp (până la 1 ianuarie 2026), urmând a fi suprimat pentru viitor, întrucât aceasta ar însemna, în realitate, în ipoteza deciziilor de pensie deja emise, o modificare a regimului juridic stabilit sub vechea reglementare și deci, încălcarea principiului neretroactivității legii civile.

183. Pentru a fi vorba de situații viitoare, la care se face referire în Expunerea de motive, ar trebui ca suprimarea procentului de 1% să nu vizeze raporturi juridice care sunt definitive prin emiterea deciziilor/îndeplinirea condițiilor de pensionare

sub vechea reglementare, cu producerea corespunzătoare a efectelor viitoare ale unei asemenea situații, ci dobândirea în viitor a dreptului la pensie sub noua reglementare, ca expresie a aplicării principiului *tempus regit actum* și a respectării interdicției constituționale referitoare la neretroactivitate.

184. Statuându-se deja, cu valoare constituțională, potrivit verificării realizate anterior de instanța constituțională, faptul că nu se poate aduce atingere, fără încălcarea principiului neretroactivității, situației juridice consolidate prin emiterea actului pensionării, în ipoteza deciziilor aflate în plată, *a fortiori*, aceste statuări sunt aplicabile în ipoteza celor care, deși au decizii emise (respectiv, îndeplineau condițiile pentru emiterea acestora) au înțeles să își continue activitatea.

II.6. Neconstituționalitatea prevederilor art. V alin. (6) din lege prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (3) și (5), ale art. 16 și art. 124 alin. (3) cu referire la art. 147 alin. (4) și art. 148 alin. (2) din Constituția României, republicată, în privința modalității de actualizare a pensiei de serviciu în funcție de indicele de inflație

185. Soluția cuprinsă la art. V alin. (6) din Lege prevede eliminarea pentru magistrații în funcție, dar care nu îndeplinesc la acest moment condițiile de pensionare, a actualizării pensiei de serviciu prin raportare la venitul unui magistrat în activitate, deși o soluție identică a fost anterior declarată neconstituțională, prin Decizia Curții Constituționale nr. 467/2023.

186. În paragraful 157 din Decizia nr. 467/2023, Curtea Constituțională reține, în legătură cu soluția normativă ce privește actualizarea pensiei de serviciu a magistraților aflați în funcție la intrarea în vigoare a noii reglementări în funcție de indicele de inflație în loc de actualizarea în raport cu indemnizația de încadrare brută lunară pentru magistrații în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad profesional, faptul că „din perspectiva securității juridice în cadrul sistemului judiciar, art. I pct. 6 din lege aduce în discuție o lipsă de previzibilitate a statutului juridic al persoanelor care, la data intrării în vigoare a legii, fac parte din sistemul justiției. Aceste persoane pierd un element al statutului lor consolidat la data intrării în profesie. Prin urmare, legiuitorul trebuie să facă diferența între persoanele deja aflate în structura sistemului judiciar și cele care încă nu au accesat acest sistem la data intrării în vigoare a legii. Dacă în primul caz o reglementare precum cea analizată nu poate fi acceptată, în cel de-al doilea caz legiuitorul are o marjă de apreciere tocmai pentru că persoana va fi capabilă să previzioneze parcursul său profesional, precum și drepturile care decurg din acesta, încă de la momentul intrării în profesie. Prin urmare, art. I pct. 6 și art. XIII alin. (5) și (6) încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa de securitate juridică și calitate a legii, prin raportare la art. 124 alin. (3) din Constituție în privința celor care fac parte din sistemul justiției, la data intrării în vigoare a legii.”

187. Prin urmare, Decizia Curții Constituționale stabilește clar că norma tranzitorie trebuie să li se aplice tuturor celor aflați în structura sistemului judiciar la data intrării în vigoare a legii.

188. Reamintim faptul că, în legătură cu rigorile impuse de dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție, Curtea a statuat în mod constant că puterea de lucru judecat ce însoțește deciziile sale se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta, inclusiv efectului general obligatoriu al deciziilor de constatare a neconstituționalității (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 17 ianuarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995, sau Decizia Curții Constituționale nr. 414 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010). De asemenea, potrivit jurisprudenței Curții, prin sintagma „considerente pe care dispozitivul deciziei Curții se sprijină” se înțelege ansamblul unitar de argumente, care, prezentate într-o succesiune logică, realizează raționamentul juridic pe care se întemeiază soluția pronunțată de Curte, astfel încât nu poate fi acceptată teza potrivit căreia în conținutul unei decizii a Curții ar putea exista considerente independente de raționamentul juridic care converge la soluția pronunțată și, implicit, care nu ar împrumuta caracterul obligatoriu al dispozitivului actului jurisdicțional. Prin urmare, întrucât toate considerentele din cuprinsul unei decizii sprijină dispozitivul acesteia, Curtea a reținut că autoritatea de lucru judecat și caracterul obligatoriu al soluției se răsfrâng asupra tuturor considerentelor deciziei (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 392 din 6 iunie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 30 iunie 2017, paragraful 52).

189. Astfel fiind, menținerea modalității de actualizare a pensiilor de serviciu ale magistraților prin raportare la nivelul remunerației celor din activitate nu mai putea fi pusă în discuție în cazul persoanelor aflate în sistemul judiciar la momentul intrării în vigoare a Legii nr. 282/2023, intervenția legiuitorului sub acest aspect, prin care se readuce în discuție exact aceeași soluție care a fost sancționată anterior ca fiind neconstituțională (aplicarea, de îndată, a sistemului de actualizare anuală cu rata medie anuală a inflației), constituind o altă nesocotire gravă a efectelor obligatorii erga omnes ale deciziilor Curții Constituționale.

190. Trebuie menționat și faptul că soluția adoptată prin prezenta lege cu privire la modalitatea de actualizare a pensiei de serviciu încalcă nu doar dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție, ci și dispozițiile art. 16 alin. (1) din Constituție, prin crearea a două regimuri juridice distincte de echilibrare a pensiilor magistraților în raport cu evoluțiile economice ulterioare, pe unele supunându-le actualizării în raport cu remunerația magistraților în activitate, iar pe altele indexării, în funcție de data ieșirii la pensie. Caracterul discriminatoriu a unei astfel de soluții legislative este evidențiat în considerentul 63 al Deciziei Curții Constituționale nr. 126 din 11 martie 2025 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 666 din 16 iulie 2025, care a declarat neconstituțională aceeași soluție raportată la pensiile militare și care se impune să fie reținut *mutatis mutandis* și în analiza prezentei legi:

191. „63. (...) Prin urmare, pensiile militare care vor fi obținute după intrarea în vigoare a acestei legi vor fi indexate cu rata medie anuală a inflației, ceea ce generează o discrepanță între modul de actualizare a pensiei militare în funcție de data ieșirii la pensie, în sensul că cei deja pensionați vor beneficia de o permanentă racordare la soldele/salariile celor în funcție, iar cei ce se vor pensiona nu vor beneficia de acest sistem. Or, legiuitorul trebuie să asigure unitatea sistemului de pensii militare, și nu să creeze vulnerabilități din perspectiva egalității în drepturi în cadrul sistemului. În loc să îmbine indexarea cu actualizarea pensiei, legea creează două regimuri juridice distincte de echilibrare a pensiilor militare în raport cu fluctuațiile monetare, pe unele supunându-le indexării, iar pe altele actualizării. Nu este vorba doar de o diferență semantică între cei doi termeni, ci de regimuri juridice asociate acestora, care conduc la valorificarea în condiții mai favorabile sau mai puțin favorabile a însuși dreptului la pensie, fără a exista o justificare obiectivă și rațională în acest sens. Evident, mecanismul de echilibrare mai puțin favorabil va determina o discriminare a persoanelor beneficiare ale acestuia, cu consecința încălcării egalității în drepturi. Ca atare, art. I (cu referire la art. 591) din lege încalcă art. 16 alin. (1) din Constituție.”

192. Prin urmare, și din această perspectivă, sunt nesocotite dispozițiile din deciziile Curții Constituționale (spre exemplu, Deciziile nr. 900/2020 și nr. 467/2023) și cele ale Curții de Justiție a Uniunii Europene (Hotărârea din 5 iunie 2025, pronunțată în cauza C-762/2023) în care se statuează, cu valoare de principiu, faptul că pensia magistraților trebuie să fie stabilită într-un quantum cât mai aproape de ultimul salariu.

193. Cum elementul de raportare este reprezentat de valoarea ultimului salariu înainte de pensionare, prin stabilirea actualizării pensiei în raport de indicii de inflație, soluția normativă se îndepărtează atât de la reperul statuat în mod constant în jurisprudența instanței de contencios constituțional și a instanței europene, cât și de la quantumul avut în vedere în fundamentarea acestor decizii.

194. De altfel, sub acest aspect, Curtea a reținut că, prin adoptarea unei soluții legislative similare cu cea constatată, în precedent, ca fiind contrară dispozițiilor Constituției, legiuitorul acționează *ultra vires*, încălcând prevederile constituționale ale art. 147 alin. (1) și (4), prin raportare la art. 1 alin. (5). [a se vedea, inter alia, Decizia Curții Constituționale nr. 528 din 17 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 676 din 3 august 2018].

195. Totodată, această conduită a legiuitorului, care, după o ajustare inițială a actului normativ în concordanță cu decizia Curții Constituționale, revine după o scurtă perioadă de timp la soluțiile legislative care au ridicat și prima oară probleme de neconstituționalitate și care au și fost sancționate ca atare de Curtea Constituțională a României, este de natură să pună în discuție însăși loialitatea comportamentului său constituțional [și, implicit, încălcarea art. 1 alin. (3) din Constituție].

196. Având în vedere că viciul de neconstituționalitate izvorât din încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa de securitate juridică și calitate a legii, prin raportare la art. 124 alin. (3) din Constituție are un caracter dirimant cu privire la legea în integralitatea sa, afectând însăși racordarea noii reglementări la situația normativă pe care o repudiază, vă rugăm să constatați faptul că neconstituționalitatea soluțiilor legislative astfel adoptate determină neconstituționalitatea legii în ansamblul său.

197. Învederăm și faptul că argumentele anterior dezvoltate referitoare la caracterul nejustificat al modului de stabilire a condițiilor de pensionare, cât și al celui privind reducerea substanțială a cuantumului pensiei de serviciu sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în ceea ce privește pensiile de serviciu ale personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești.

198. Astfel, în contextul noii reglementări, se poate observa că nici pensiile grefierilor nu mai pot fi considerate, în esență, pensii de serviciu, atâta timp cât prin creșterea condițiilor de vechime și de vârstă, coroborată cu scăderea procentului aplicat bazei de calcul, s-a ajuns ca drepturile aferente pensiei de serviciu a grefierilor să fie extrem de apropiate de cele care ar fi stabilite în temeiul legii generale, Legea nr. 360/2023.

199. Or, în condițiile în care această categorie profesională are un rol esențial la bunul mers al sistemului judiciar, fiind deopotrivă supusă unui statut profesional caracterizat de un înalt grad de răspundere dar și de un regim strict al incompatibilităților și interdicțiilor, argumentele care fundamentează dreptul la o pensie de serviciu în lumina jurisprudenței Curții Constituționale sunt pe deplin aplicabile în continuare, în ceea ce privește personalul auxiliar de specialitate al instanțelor și parchetelor.

200. Cu toate acestea, adoptarea legii de față - care apropie considerabil cuantumului pensiei de serviciu de cea stabilită strict în regim de contributivitate - este de natură să golească de conținut acest drept, care devin un drept teoretic și iluzoriu.

201. Dar dincolo chiar de toate aceste aspecte, este important să se rețină faptul că restrângerile disproporționate și nejustificate aduse pensiei de serviciu reglementate de Legea nr. 567/2004, prin consecințele profund negative avute asupra sistemului judiciar în ansamblul său, sunt în egală măsură de natură să aducă atingere principiului fundamental al independenței justiției reglementat de art. 124 alin. (3) din Constituție, în privința componentei instituționale a acestui principiu.

202. Sub acest aspect, este previzibil faptul că, în raport cu noile reglementări, care schimbă într-un mod profund negativ statutul profesional al personalului auxiliar și de specialitate al instanțelor și parchetelor, cariera de grefier va deveni una prea puțin atrăgătoare pentru viitoarele generații de absolvenți bine pregătiți ai facultăților de Drept, cu consecința pierderii, atât pe termen lung (prin neprezentarea la examenele/concursurile de recrutare), cât și pe termen scurt (prin plecarea din sistem) a actualului corp de profesioniști, care funcționează în sistemul de justiție. Trebuie menționat că, nici chiar în condițiile actualei reglementări, raportul dintre

beneficiile profesionale și restricțiile și riscurile asociate acestei profesii nu este unul echilibrat, cele dintâi fiind în mod evident mai mici decât cele din urmă. O dezechilibrare și mai gravă a acestui raport prin pierderea de facto a dreptului la pensia de serviciu va fi de natură să producă o lipsire a instanțelor și parchetelor de personal auxiliar de specialitate cu experiență și să reducă șansele sistemului judiciar de a atrage, pe viitor, în cadrul acestei categorii profesionale, a unor profesioniști.

203. Or, rolul esențial jucat de personalul auxiliar de specialitate în realizarea Justiției ca serviciu public va face ca o astfel de situație să conducă la o afectare structurală a sistemului judiciar, cu efecte negative grave care se vor resimți asupra nivelului de calitate a actului de justiție pentru perioade lungi de timp și a cărei remediere nu se va putea face decât cu costuri bugetare previzibil mai mari decât cele atrase în prezent de menținerea regimului juridic actual al pensiei de serviciu recunoscute de Legea nr. 547/2004, cu modificările și completările ulterioare.

204. În considerarea argumentelor expuse, dat fiind faptul că viciile de neconstituționalitate intrinsecă indicate sunt relevate de jurisprudența anterioară a Curții Constituționale și, întrucât încălcarea art. 1 alin. (3) și (5), art. 124 alin. (3) din Constituție, prin atingerea adusă unor valori pe care se sprijină însăși structura sistemului normativ național, are efecte asupra legii în integralitatea sa, **vă solicităm** să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că ***Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu este neconstituțională în ansamblul său.***

205. În consecință, pentru considerentele de mai sus, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite

HOTĂRĂȘTE:

Sesizarea Curții Constituționale pentru a se pronunța asupra constituționalității *Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu (PL-x nr. 522/2025)* în raport de prevederile constituționale ale art. 1 alin. (3) și alin. (5), art. 16 alin. (1), art. 114, art. 124 alin. (3), art. 147 alin. (4), art. 148 alin. (2) și (4).

Anexăm tabelele cu semnături.

Președinte
Judecător Lia Savonea

Prim magistrat-asistent
Aneta Ionescu